سەردەمی نوێ

لەلایەن دەستەی نووسەرانەوە دەردەچێ

سالی یەکەم ژمارە ٧ گەلاوێژی ٢٦٦٥ هەتاوی ئوتی ١٩٨٦ نرخی ٦ کرونی سویدی

توندبوونی شەڕو بومبارانی کوردستان

شەری شەش سالەی ئێران و عیراق کە بۆتە هۆی بە کوشت دانی هەزاران لاو و پیرە پیاو وژن و مندالی بێ تاوان هێشتا هاوشان لە گەل هەلاوبگری تەبلیغاتی و ئاخافتنی شەرانی کار بە دەستانی کۆماری ئیسلامی ئێران ، لەو پەری توند و تیژی دا درێژەی هەیە ۰ بە گوێرەی سیایی و ئەژمارەی کە لە سەر چاوە جیاوازەکان دا بلاو کراونەوە، ئەژمارەی کوژراوەکان ، لەم شەرە وێرانکەرە دا تەنیا لە ئێران لە ٤٠٠ هەزار کەس تێپەریوە ۰ سەتان هەزار کەسیش بریندارونەقوستان بوون و یا بە دیل گیراون. زەرەرو زیانی ئابووری ئەم شەرە ، لە گەل موخاریجی سەر سورهێنەری شەر و چەك و تەقەمەنی ، خۆ لە ٥٠٠ میلیارد دولار دەدات ۰ زیانی مالی و فەوتانی گیانی خەلکەکانی ولاتی ئێمە رۆژ بە رۆژ زیاد دەکا و دەبنە قوربانی بیرو سیاسەتی شوڤێنیستی حکومەتەکانی ئێران و عیراق ۰

لەو چەند مانگی دوایی دا کاربەدەستە کۆنە پەرەستەکانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی ، بۆ پر کردنەوەی جێگای کوژراوەکان و بە کوشت دانی بە کۆمەلی خەلکی بێ تاوان ، بە ناوی " رێبوارانی رێگای کەربەلا " هەلاو بگری تازەیان ناوەتەوە۰ رۆژ نیە لە سەرانسەری ولات لە شەقامەکان ، لە سینەما و چاپخانە و شوێنە گشتیەکانی نێو شار ، لە گوندو مەزرا و کێلگەکان ، لاوانی تازە پێگەیشتوو راو نەکەن ۰ سیاسەتی رەش بگیری رێژیم گەیوەتە رادەیەك ، ئەو کەسانەش بۆ جەبهە بانگ دەکەن ، کە سالەکانی ٢٧ تا ٤٣ لە خزمەتی سەربازی تەرخان کراون ۰ لە قوتابخانەکان و مەدرەسەکان بۆ مندالان مەشقی نیزامی دانراوە و مەشق بە مندالان دەکەن ۰ ئەو کور و کیژانەی تەمەنیان لە چاردە سال هەورازترە ، رێگا نادرێن بۆ دەرەوەی ولات سەفەر بکەن ۰ ناردنی قوتابی و شاگردی فێرگە و بنیاتە دەولەتیەکان و کارمەندی ئیدارەکان و کرێکارانی بەشەکانی سەنعەتی و کشتوکالی،ناردنی ژنان و کچان بۆ مەیدانی شەرو بە کوشت دان ، بۆتە بەشێکی سیاسەتی چەپەل و شەر خوازانەی رێژیمی ئاخوندی و کراون بە بیانوو بە سەرکوت کردنی نەیار و موخالیفەکانی ژوورەوەی ولات و خنکاندنی هەموو دەنگێکی دژی شەرو پێ شێل کردنی هەموو جەشنە ئازادیەکی بیرو باوەرو ئاخافتن و نووسین و بلاو کردنەوە لە ئەنجام دا ئەمانە گشتیان بە مەبەستی پاراستنی حکومەتو

بو لاپەری ٢ —▪—

مافی دیاری کردنی چارەنووس

و بو چوونی جیاواز ۰

نووسینی : شیروان

لە ژمارە پێشووی ئەم رۆژنامەیە دا بە کورتی باسی وەزعی کوردستان و خەباتی نەتەوەی کورد کرا ، وەهەلوێستی حیزبە کوردستانیەکان سەبارەت بە مافی دیاری کردنی چارە نووس و مەسەلەی خودموختاری تا رادەیەك روون کراوە ۰ لەم بەشەی وتارەکەمان دا دەمانەوێ بە کورتی باسی هەلوێستی ئەو حیزبە سیاسیانەی غەیرە کورد بکەین لەم ولاتانەدا کە کوردستانیان پێوە بەستراوەتەوە ۰

هەلوێست و سیاسەتی حیزبە بورژوازیەکان لە تورکیاو ئێران و عیراق و سوریا ، سەرەرای هێندی فەرق و جیاوازی لە بۆ چوون و لە هەل و مەرجی جیاواز دا، بە تێکرایی ئەوە بوە کە لە مافی رەوای نەتەوایەتی گەلی کورد حاشا بکەن و سیاسەتێکی شوڤێنیستی و مەرپی خوازی بەرێوە بەرن ۰ لە تورکدا بە جەشنی گشتی لە بوونی نەتەوەی کورد حاشا کراوە و کوردیان بە " تورکی چیا " داناوە ۰ لە سوریا کوردەکان بە عەرەبە دەزانن و نەك هەر مافی نەتەوایەتی بەلکو مافی هاو ولاتیشیان پێ رەوا نابینن۰

لە ئێران و عیراق حیزبە بورژوازیەکان هەرچەندە بە بەرو باوەر مافی دانانی چارە نووسیان بۆ نەتەوەی کورد نەناسیوە، بەلام لە گەل پەرە گرتنی جولانەوەی رزگاریخوازی کورد، هێندی لە حیزبە بورژوازیەکان مافی کولتوری،جاری واش هەبوە تا رادەی خودموختاری (کلك و گوێ براو) یانیك یان بۆ کورد لە بەر چاو گرتوە۰ بەلام چونکە سیاسەتێکی مەبدەئی نەبوە ، ئەم هەلوێست و بۆ چوونە لەگەل پەرە گرتن و بە هێز بوون، بیان لاوازی و شکانی جولانەوەی رزگاریخوازی کورد ، جوارو زووری کردوە و فەت لە سەر بێوەدانێك نەوەستاوە ۰

بێجگە لە حیزبە بورژوازیەکان لەم ولاتانەدا حیزبی کومونیستیش هەن کە خاوەنی بیرەو و بروگرام و رابووردوی خەبات و تێکوشان و بوونەوەن. نیان لە حیزبە کوردستانیەکانیش درێژترە حیزبە کومونیستەکان لە کوردستان و لە نێو کوردەکانیش دا ئەندام و لایەنگرو رێکخراویان هەیەو وەك حیزبی سەرانسەری ئەم ولاتانە خەبات دەکەن ۰

سەیرێکی بروگرامی حیزبە کومونیستەکانی ولاتانی تورکیا و عیراق و ئێران بکەین ، دەبینین کە هەموویان لە بروگرام دا مافی دیاری کردنی چارە نووسیان بۆ نەتەوەکانی دانیشتوی ئەم ولاتانە بەرەسمی ناسیوەو لە سەندو بەلگەی حیزبی دا تۆماریان کردوە ۰

حیزبی کومونیستی تورکیا لە سالەکانی ١٩٣٠ دا دەلێ : " حکومەتی کرێکاران و جوتیاران مافی

بۆ لاپەری ٢

لە م ژمارە یە دا :

کوردستان لە چاپەمەنیەکاندا

یادی ٤٠ سالەی گاور باخی

سیاسەتی ئیمپریالیستەکان وئەفریقای خوارو

پاشماوەی لاپەرەی ١

توندبوونی شەڕو . . .

حکومەت و دەسەڵاتی نگریس و دیکتاتۆری وسەرەڕۆیی و کۆنەپەرستی ناخوێندەکان بەڕێوە دەچن·

شەڕی ئێران و عێراق کە لە نێوان دو حکومەتی دیکتاتۆر و شۆڤێنیست ودژی گەلی دا ساز بوە و شەش ساڵە درێژەی هەیە، کوردستانیشی کردۆتە ناوەندو بێ خوێشی شەڕ و لێکدان وبۆمباران وله ئەنجام دا ڕۆژ نیە شار و گوندی کوردستان لەم دیو ئەو دیوی سنووری دەسکردی ئیستعمار بەکەونە بەر پەلاماری هێزی هەوایی وتۆپ بارانی لە شکری دوژمنان و خەڵکێکی زۆری بێ چەك و بێ تاوان بەکوژرێن و دەر بەدەر نەبن·

بەگوێرەی هەواڵی هەواڵدەرەکانی هەندەران لە مانگی ڕابردوو دا شارەکانی سنە وبانە و سولێمانی و هەولێر و شوێنی دیکەی کوردستان لە لایەن فرۆکەکانی ئەم دوو ڕێژیمە وە بۆمباران کراون و بە سەدان کەس کوژراوە و بریندار بوە و بە دەیان ماڵ وێران کراوە·

گەمارۆدانی ئابووری شارو گوندەکانی کوردستان، چۆل کردنی بە نوێبری ئاوایی یەکانی سەر سنوورو گواستنەوەی خەڵکی زەحمەتکێش لە دەر .... سەرراو کێڵگەو زەوی نیشتمانی خۆی بۆ شوێنی دیکە ، هاو شان لە گەل ڕاونان وگرتن و ئیعدامی بە کۆمەڵی خەباتگێڕانی کورد، بۆتە بەشێك لە سیاسەتی دژی گەلی ڕێژیمە دیکتاتۆرەکانی ئەم دوو وڵاتە· هەر ئێستا هەزاران ماڵ و خێزانی ئاوارەو لێ قەوماوی کوردستان لە ئۆردوگاکانی ڕەمادی و سەماوەو دەشتە گەرم و بێ ئاوەکانی خوارووی عێراقدا لەو پەڕی چارە ڕەشی و نەهامەتی دا ژیان دەبەنە سەر· زۆربان تووشی نەخۆشی جۆربەجۆر بوون ووەك گەڵای دار هەڵ دەوەرین· ئەو کوردانەش لە ترسی سیاسەتی ڕەشە کوژی و حەبس و ئیعدامی حکومەتی شۆڤێنیستی عێراق ڕایان کردوەو چوونە ئێران،وەزع و حاڵیان لە دەربەدەرەکانی ڕەمادی و سەماوەو خوارووی عێراق باشتر نیە· ئەوانیش لە ئۆردوگاکانی ڕێژیمی ئاخوندی دا لێك بلاو کراون و لەو پەڕی هەژاری و سەختی دا دەژین·

لە نەتیجەی ئەم شەڕەدا کوردستان بۆتە پێگەیەکی بەربلاوی سەربازی و بە کردەوە بۆتە وڵاتێکی داگیرکراو· حکومەتە دژی گەلی یەکانی ئێران و عێراق بەهێی زۆری هێزی سەرکوت کەری

پاشماوەی لاپەرەی ١

مافی دیاری کردنی چارە نووس

دیاری کردنی چارە نووس تا ڕادەی جیا بوونەوە لە دەولەت ، دەدا بە کەمایەتییە نەتەوایەتییە نیشتەجێکان (واتا کوردو لەزگییەکان)· بیجگە لەوە ،حیزبی کومونیستی تورکیا لە کونگرەی پێنجەمی خۆیدا ساڵی ١٩٨٣ مافی دیاری کردنی چارەنووسی نەتەوەی کوردی تا ڕادەی جیابوونەوە و پێك هێنانی دەولەتی سەربەخۆی نەتەوایەتی کوردی بە ڕەسمی ناسیوە، وە لە پروگرامی تازەی خۆیدا تۆماری کردوە·

حیزبی کومونیستی عێراق هەر لە هەوەڵی دامەزرانییەوە سیاسەتێکی مارکسیستی سەبارەت بە مەسەلەی کورد گرتۆتە پێش و لە بەیان نامە و کونفرانس کونگرەو پروگرامی خۆیدا باسی کردوە· حیزبی کومونیستی عێراق لە بەیان نامەیەکی خۆیدا بە بۆنەی پێش وازی لە سەرکەوتن بە سەر فاشیزمی هیتلەری دا ساڵی ١٩٤٥ دەنووسی : "خەڵکی کورد بە گوێرەی بەڵای ئیستعمارو کۆنە پەرستی بەش بەش کراوە· پێویستە بۆ دیاری کردنی چارە نووس و ئازادی کوردستانی گەورە خەبات بکات·"

هەر وەها حیزبی کومونیستی عێراق لە کونفرانسی دووهەمی خۆیدا ساڵی ١٩٥٦ زۆر بە ڕاشکاوی باسی مەسەلەی کورد دەکاو دەنووسی : "**گەلی کورد لە عێراق بەشێکی جیانەکراوەیە لە نەتەوەی کورد لە هەموو کوردستان کە لە نێوان تورکیاو ئێران وعێراق دا دابەش کراوە· خودموختاری لە سەر بناغەی یەك گرتنی بە دلخوازو برایانە لە خەبات دا ، ڕێگا چارەسەر کردنێکی کاتیە کە لەگەل هەل و مەرجی ئێستای هەر دو نەتەوەکە ڕێك دەکەوێ ، وە خزمەتی قازانجی هەر دو نەتەوە دەکات· بەلام چارە سەرکردنێکی یەکجاری نیە کە جێگای مافی دیاری کردنی چارە نووس بگرێتەوە· هەر ئەوەندەیە ئەو چارە سەرکردنە هۆیەکی گرینگە بۆ ڕزگاری گەلی کوردو وە دی هێنانی یەکیەتی نەتەوەیی ، وئامادە کردنی هەل و مەرجی لە بار بۆئەوەکە گەلی کورد بتوانی مافی خۆی لە دیاری کردنی چارە نووس دا بە کار بێنێ کە بریتی یە لە دامەزراندنی دەولەتێکی سەربەخۆ بۆ هەموو کوردستان·**"

حیزبی کومونیستی عێراق لە پروگرامی خۆیدا ساڵی ١٩٨٥دا بە ئەسند...

کراوی کونگرەی چوار ، بە ئاشکرا پشتیوانی خۆی لە خەباتی نەتەوەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستان دژی ستەمی نەتەوایەتی، وەلە پێناوی دەستەبەری مافی دیاری کردنی چارەنووسی بە دەستی خۆی وە یەك گرتنەوەی نەتەوایەتی ڕاگەیاندوە·

حیزبی تودەی ئێرانیش لە پروگرامی خۆیدا (لە چوارچێوەی یەکیەتی نیشتمان و پاراستنی تەواویەتی خاکی وڵاتی ئێران) دابین کردنی مافی تەواوی خەڵکەکانی دانیشتووانی ئێرانی لە دیاری کردنی چارەنووسی خۆدا بەڕەسمی ناسیوە·

ڕیکخراوی فیدائیانی خەڵکی ئێرانیش "هەر دو فولی" مافی دیاری کردنی چارە نووسی نەتەوەکانی ئێرانیان تا ڕادەی جیابوونەوەو پێك هێنانی دەولەتی سەربەخۆ بە ڕەسمی ناسیوە· بەم جورە حیزبە کومونیستەکانی ئەم وڵاتانە لە پروگرامی خۆیاندا مافی دیاری کردنی چارە نووسی نەتەوەی کوردیان تا ڕادەی جیابوونەوەو پێك هێنانی دەولەتی نەتەوەیی سەلماندوە· دیارە ئەوە بەو مانایە نیە کە لە سیاسەتی ڕوژانەی ئەو حیزبانەدا لە حاست مەسەلەی کورد هیچ هەلەو کەم کوری نەبوە ،وە لە هەندێ سوودەورو کاتێك دا بە گوێرەی نوسراوی پروگرامەکەیان بۆ چارە سەرکردنی مەسەلەی کورد پەل و پایان کردوە· "**حیزبەکان بە گوێرەی دروشم و ئیدعا و پروگرام ناناسرێن ، دەبێ برانی بە کردەوە چ دەکەن**" ناسینی مافی دیاریکردنی چارەنووسی میللەتی کورد بە دەستی خۆ لە پروگرامی ئەو حیزبانەدا هەنگاوێکی پیرۆزو هەلوێستێکی مارکسیستیە· بەلام زور جاریش ئەم دروشمە لە لایەن هێندی لەو حیزبانە.وە تەنیا لە سەر کاغەز ماوەتەوەو کاری تەواوی بۆ نەکراوە· ئیدیعاکان بەم کیانە تەواو پەروەیە نەکراون و لە نووسراوەو ئەدەبیاتی خۆیاندا کەمتر بایەخیان بە مەسەلەی نەتەوایەتی کورد داوە· ئەوەندەیان کار لە سەر نەکردوە کە بچێتە مێشکی ئەندامان و کۆمەلانی خەلکیش بە ڕەوا بوونی ئەم مافە ڕابگەن·

لینین دەلێ : "**سوسیال دیموکراتەکانی روس لە تەواوی پروپاگاندەی خۆیاندا پێویستە لە سەر ئەوە برون کە هەموو نەتەوەیەك مافی ئەوەی هەیە دەولەتی سەربەخۆی خۆ پێك بێنی ،یان بە ئازادی ئەو دەولەتە هەلبژێری کە دەیەوی تێدا بژی**"· (لینین ـ بەرگی ١٩ ل ٤٢٥ ـ ٤٢٧ چیقی)

دیارە لێرەدا مەبەست ئەوە نیە کە حیزبە کومونیستەکان یا حیزبە کوردستانیەکان پێك هێنانی دەولەتی سەربەخۆی کورد بە بێ لە بەرچاو گرتنی هەل و مەرجی لە باری نێو خۆو نێو نەتەوایەتی بکەنە دروشمی ڕوژ وە هەروا مل پێوەنین و بێ بوار لە چۆم بدەن·

بەلکو مەبەست ئەوەیە پێویستە ئەندامانی خۆیان بە بیرو باوەری مارکسیستی پەروەردە بکەن تێیان بگەیێنن کە کوردیش وەك هەموو نەتەوەیەکی سەر ئەم عەرزە مافی ئەوەی هەیە کە چارە نووسی خۆی بە دەستی خۆ دیاری بکات و ئەگەر بخوازی و بە قازانجی بێ دەولەتی سەربەخۆ دامەزرێنێ ، وە "ئەو دەولەتە هەلبژێری کە دەیەوی تێدا بژی"·

بە داخەوە لەو بارەوە کەمتەرخەمی کراوە· بۆیە جارو بار مروڤ تووشی هێندێ کەس دەبێ کە خۆی بە ئەندامی حیزبێکی کومونیست دەزانی؛ بەلام کە باسی سەربەخۆیی و دەولەتی کورد هاتە گۆڕێ وەك مار پێی پێوە بدا هەل دەبەزێتەوە· بەلام ئەگەر باسی سەربەخۆیی ناسیبیاو پولیساریو یا وڵاتێکی ئەمریکای لاتین بکرێ، بۆی هەل دەبەری و هەزار جاریش بۆی لە ملی دەدا · وە نەبێ ئەوە بە خراپ دابندرێ· پشتیوانی لە خەباتی میللەتان بۆ ئازادی و دیموکراسی و سەربەخۆیی ئەرکێکی نێو نەتەوەیی هەنگاوێکی پێشکەوتوخوازانەیە·

بەلام پشتیوانی لە خەباتی ڕزگاریخوازی نەتەوەی کوردیش بۆ دابین کردنی مافی چارە نووس ئەرکێکی نیشتمانی پەروەری و ئینسانیە ،چونکە لە دونیای ئەمرودا هیچ نەتەوەیەك نیە وەك میللەتی بیست میلیونی کورد لەت و پەت و لە مافی نەتەوایەتی بێ بەش کرابێ· مەترسی برانەوە هەرەشەی لێ بکاو کەسیش نەبێ لە سەری وەدەنگ بێ· ئەم برایانە چونکە باش لە مەسەلەی نەتەوایەتی و مافی دیاری کردنی چارە نووس تێ نەگەیشتوون ،لە باس و لێکولینەوە دا بیانووی ئەوتۆ دێننەوە کە لە گەل هیچ تیئوری و بۆ چوونێکی مارکسیستی ڕێك ناکەوێ·

بۆ لاپەرەی ٧

کوردستان له چاپه مه نیه کاندا

بەشی دووهەمی وتاری پروفیسور " شیشمانوف " کە لە رۆژنامەی "ئوتی چیستفین فرونت " " بەرەی نیشتمانی " بولغاریادا بە نـاو نیشانی " کوردەکان کین " بلاو کراوەتەوەو برای بەریز کاک " تالـی کاکەیی " کردوویە بە کـوردی .

هیچ شتێك توانای بەرگری كردنی ئەوەی نەبوە كە بەشی بێ كەمشتنی مەسەلەی کورد بكرێ وه ئەصلی بزوتنەوەی ئازادیخوازی کورد بەرە ستێنێ . هەر دوا بە دوای كودیتای ئەسكەری لە دوازدەی ئازاری ١٩٧١ وەزیری دادپەروەری تورك ئیسماعیل ئاراس لە وتەیەك دا لە پارلمان وتی " لە نێوان دانیشتوانی کورد دا رێ پارێك هەیە، هانی دانیشتوانی ئەنەدۆلی رۆژ هەلات دەدا بۆ دامەزراندنی دەولەتێكی سەربەخۆ " ئه و ئاشكرایان كە رێكخراوێكی نهێنی کوردی دوورراوەتەوە، وه خەبات دەكا لە پێناو سەربەخۆیی كوردستان و تا لاو موێری كۆماری داهاتوی کوردی هەیە . لە نیسانی ١٩٧١ حكومەت باری نائاسایی ئەسكەری بە سەر ناوچەی كوردنشین دا سەپاند . لەم بارەوە ئاژانسی ئاسوشییتد پرێسی ئەمریكی لە ٢٩ نیسانی هەمان سالدا رای گەیاند كە : " بە شێوەیەكی رەسمی باسی مەترسی راپەرینێكی كوردەكان دەكرێ كە هەردەم لە سنوری لای رۆژهەلاتی هاوسێیانەكە لە ئاتۆدا دەكا " رۆژنامە نوسێكی تورك ، دوای گەشتێك لە بارەی ناوچەی ئەنەدۆلی رۆژهەلات دا نوسیویە : "ناوچەكان بە بیر و باوەری جیاوازی خوازی کوردی دەكولێ "

دوای هەشت سالی تر ، لە سیپتامبری ١٩٧٩ رۆژنامەی ئنتەرنیشنال هیرا لە ترێبیونی ئەمریكی لە ئەنقەرەوە رای گەیاند كە : " بە پێچەوانەی بە درۆ خستنەوەی رەسمی ، خەباتی كوردەكان لە پێناو سەربەستیدا، ناوچە شاخاوییەكانی رۆژهەلاتی توركیای گرتۆتەوە . لە سەر دیواری خانووە نیوە كاولەكان نوسراوە : **ئازادی بۆ كوردستان.** مەسەلەی کوردی كە بەر دەوام حاشای لی دەكرێ لە پێناو یەكێتی ولاتی تورك دا ، دیناميتێكی راستەقینەیە لە بنە رەتی توركیای هاوچەرخ دا ".

كودیتاكەی دوازدەی سیپتامبری ١٩٨٠ بزوتنەوەی رزگاریخوازی کوردی سستی هێز نەكرد . لە ٢٩ی سیپتامبری ١٩٨١ واتا سالێك دوای كودتا ، بەیام نێری ئاژانسی ئاسوشیتد پرێسی ئەمریكی ستیفان هیرست ، دوای سەردانی ناوچە کوردییەكان بەم شێوە بە باسی باری یەكێك لە سەلیقەدە كەورەكانی کورد ـ هەكاری ـ دەكا : هەر پێنج دەقیقە جارێك دو پۆلیسی چەكداری تورك بە چەكی ئوتوماتیكی سوڕەنەوە بە كۆلانە تاریكەكانی شاری هەكاریدا هاتو چۆ دەكەن . لەم ناوچە دابراو و هەژارەدا كە كوردی لێ دەژین ، سەربازە توركەكان هیچ هەست بە ئاسایش ناكەن . ئەفسەرەكان دەلێن : " جەنگە " كوردەكان لە ناو براون ، بەلام ئالۆزیو شلەژاوی رۆژهەلاتی توركیا پێچەوانەی ئەمە دەگەیێنی . لە شاری هەكاری ئاقە دوكتورێك هەیە و نەخۆشخانە شی تێدا نیە ، بەلام پڕە لە یەندیخانە . ئەفسەرێكی تورك گوتی : " گوتی ئەوانە بە چاوی داگیركەر تێمان دەروانن وە دەیانەوێ دەولەتی سەربەخۆی خۆیان هەبێ ."

بەیام نێری ئاژانسی فرانس پرێس سەری لە ناوچە كوردیەكان داوە لە ١٧ی ئازاری ١٩٨٥ دا هەوالێكی لە ئانقەرەوە ناردوە ، تێدا دەر دەكەوێ چەند سەرەكاری چەكداری کورد بەرەی سەندوە . لەم چوار سالەی دوایدا لە ئیروح سەر بە ویلایەتی سیرت ، وە هەر وەها لە شەمدینان سەر بە ویلایەتی هەكاری ، جەنگاوەرە كوردەكان لە ١٠ای ئابی سالی پێشوو خەباتیان بۆ سەربەخۆیی نوێ كردەوە بە دو هێرش " وور ـ كاج " ـ لێدەو هەلێ ـ دژی هێزەكانی ئاسایش .

سوپا بە هێرشێكی مەزن بە ناوی : هەشاو " وه بە پاك كردنەوەی ئاوایەكان و ئاقەكان ولامی دایەوە . ئەمسالێكە شاروكەی بیت الشباب لە ناوەی ئویەراسیونی ا هەشاو ادا دژی هەموو بەیانییەك ئەم شارە بە ئاوازی بولبول رۆژ دەكاتەوە ، بەلام دوای ماوەیەك ئەم ئاوازە دەبێتە گیقەی گولله . بە رەسمی بە پێشمەرگە كوردەكان لە توركیا دەلێن : اجیاوازیخواز ا . هەر وشەی اجیاوازیخواز ا بۆ خۆی ئامانجی بزوتنەوەی کورد دەست نیشان دەكا ، واتا جیا بونەوەی كوردستانی توركیا لە توركیا وە ئازاد كردن و دامەزراندنی دەولەتێكی سەربەخۆی کوردی .

نامه کانی گه یشتو

برایه كی بە رێز و تیكۆشەر نامە بەكی بۆ ناردووین و ئه نوو سێ :

" هه لسوڕێنەرانی بە ڕێزی "سەر دەمی نوێ" باش سلاو وماندوو نه بوون دەر چوونی رۆژ نامەتان پیرۆز بایی پێ دە لێم.سە ركه وتنتان لە و ئەركە گرینگە دا بە ئاوات دە خوازم و هیوا دارم كە ئه و رۆژنامە بە ببێتە ناوەندی لێك كۆ بوونه وەی هە موو تێكۆ شەران و رووناكبیرانی کورد. لە سەر ئه و ئەساسە كە ئێوەرۆك وجیهەتی رۆژنا مەكە تیشا ن دەدا"بە پلاو كردنه وە، تەبلیغ، نووسینی مه قالە و رەخنە و پێشنیار و ....هتا و كاری خۆم رادە گەیە نم و بە هە موو شێوەی یو مكین دە گەلتانم و ئه وە بەگەیین مە قالە ی خۆمتان بۆ دە نێرم هیوا دارم بە تصحیح و دخل وتصرف بۆ ئه وە بێ كە بلاو بكرێتە وە."

برای بەرێز و خۆشە ویست !

ئێمە لە گەل سوپاس بۆ هە ستی نیشتمان پەروە ریتان و راگەیاند نی هاو كاریتان لە گەل رۆژنامەی "سە ر دە می نوێ" هیوا دارین بە هاو كاری برادەرانی وە ك ئێوە بە لێنی خۆمان ـ لە حاست ئەركی رۆژنامە گەری و نیشتما نی بە رێنە سەر . ئەوە مە قالەی ئێوەش بە بێ دەست لێدان بلاو دەكه ینه وە. هیوا دارین لە و نووسراوە جوانانە بێ بە شمان نە كە ی .

رووداوەكانی ئه م دوایی سەربوت بە ئێرێ و ئەرانە سەرنجی زۆربەی هە والدەران و كۆڕ وكۆمەلانی جیهانی بۆ لای خـۆ راكێشاوە وبۆتە مەسەلەی رۆژ لە سەتحی ئێو نه ته وایه تیدا . مە سەلە هەرچۆنێ وە ج لە ژێر پەردەدا هاتوو چۆ بكات، وە یان بۆ چی دەولەتی ئەرانە بۆ ئاشت بوونه وەی دە گەل رێژیمی كۆنە پە رستی خومە ینی نه وندە تەمایل نیشان دەدا و لە و لاوەش ئێران هە ل و مەرج بۆ ئـه و ئێوان خۆش بوونە قابل دە بێ ، هە سووی لە باس ونە بە حثی ئێمە دانیە. ئه نیا خالێك كە بێ گومان بۆ هەر كەسی دە ر ـ گیرلەو مە سەلە بعدا مە ترەحە وەساس هێنەرە و لە هە مان كاتیشدا جێگای سەر سەمە ، مە سە لە ی ئوپوزسیونی ئێرانی جێگیر لە فە رانسە یه ، كە كار بە دەستا نی رێژیمی دژی گەلی خومە ینی زۆر بە تووندی پێیان لە سەر داگرتوە وبە لوتفی ئەرانسەش تا رادەیەك تێدا سەر كەوتون بە گیلە لە قوربانیەكانی ئەو كارەساتە دەركردنی رێبە رایەتی سازمانی موجا هیدینی خلقی ئێرانە كە بە دوایەشدا ـ لێ ری ئه لی رەزا مەیری باریدە دەری سەرۆ كە

وەزیری رێژیم بۆ ئەرانسەو دانیشتنی دە گەل فرانسوا میتران(سەر كۆمار)وژاك شیراك(سەرەك وەزیر) ، شابان دلماس(رە ئیسی مەجلیس) ، ریمون وەزیری دەرەوە و هەر وە هاپالوكانوئە سكرتێری یەكێك لە حیزبە راستیە كانی حاكم(حیزبی رێسكاردیستی رەئیس جەمهوری پێشوو) سە ری گرت.

دەر كردنی رێبەرایە تی س.م.خ.١٠ . حارێكی تر لە مێژوودا ئەو ئە سلە ی دووپات كردە وە كە پشت بە سێ بـە ولاتانی ئیمپریالیستی و سەرمایەداری و حیزبە سوسیال دیموكراتە كانیان نا توانـدرێ چارە نووسێكی ئالی لە بـری ئه وی لێ چاوە روان بكرێ. دەركردنی رێبەرایەتی س.م.خ.١٠ . نیشانیدا كه هەر حو لانە وەیه ك دەبێ لە رە وەندی خەباتی خۆیدا دۆست وهاو بە یمانی واقیعی ودایمی بۆ خۆی بدۆزێتە وە. چونكە دۆست وهاو پەیمانی كاتی و ئه بره مە ئتیقی تا رەمانێك پشتیوانی دەكەن كە هیچ مە ترسیه لە هە رە شه لە بە رژە وە ندیان نە كات . هه ر كاتێك مە نافعیان لە مە ترسی كە وت ، زۆر بە بێ شەرمیه وە پشتت تێ دەكەن و ئه نیا دیلێنە وە . دەر كردنی رێبەرانی سازما نی موجاهیدینی خلق ، زەنگی خە تە رێكە بۆ هە موو ئەو حیزب و رێكخراوانە كە پشتیان بە ولاتانی ئیمپریالیستی و لە هە موان زیاتر بە ئەرانسە بە ستوە وە لەو بوارە ش دا هێندێ لە رێكخراوە كوردستانیە كان بێ بە ش نە ماونە وە و وە ها تێكەل بوون كە جیاكردنە وە یان ـ هێندێ بە زەحمە تە .

بە سەرنجدانی ئە و مە سەلە یە كـه بە شەر لە رۆژگارێكی توفانی وئالـوزدا دەژی و جو لانەوە رزگاریخوازە كان رۆژ ـ بە رۆژ خۆ دەگرن وسەر دە كە ون ودیاری بە نرخ بۆ مرۆڤایه تی بە دیاری دێنن : اكوبا ، ویتنام ، كامبوج ، لائوس ،ئا ـ نگو لا ، موزامبیك ، ئەتیوپی ، ئەفغا ـ نستان ، نیكاراگوا و .... (دوستان وهاو بە یمانانی واقیعی گەلانی لە لە حالی رزگاری بوون دان ولاتانی سوسیالیستی و لە پێش هە مواندا یە كیتی سوڤیەتیە چونكە بە شەر لە زەمانێكدا دەژی كـه لە رای دەور وبە ری ئەو دووجیهان پێك دێنن : یەكەم جیهانی سوسیالیزمـی سە وجود كە بە شكلی نیزامی اجتماعی پێك هاتوە ، پایەی خۆی دارشتوە وسە ـ حكە می كردوە و بە سەرجە لەی كەمـال گە یشتوە و جیهانی دووهە م ئیمپریا ـ لیزم وكۆنە پەرستیە كە بۆ درێژە پێدانی

بـۆ لاپە ری ٤

هەواڵنامەی کتێب

پاشماوەی لاپەڕی ٣

نامەکانی ...

زیانی برلە نەهێنی خوێیان لە هیچ نا-
سڵەمینە وە و دەست بۆ هەموو کارێك
دەبەن. مێژووی گەلی کوردیش کە
پڕە لە خەبات وخوێن وفیداکاری، بەرە
وەڕی زۆر تاڵ و دڵتەزێن و بەداخی
لە ئیمپریالیزم ونۆکەرانی ئالقە بە
گوێیەوە بە . جا هەر لە دابەش کردنی
کوردستانەوە بگرە تا تێك شکاندنی
کۆماری دیموکراتی کوردستان و بەجیا
نی شوومی ئەلجەزایر و ....
دەبێ بۆ پشتیوانی خارجی خۆیانیزە
داباسی پشتیوانی داخیلی کە کۆمەلا-
نی هەژاری خەڵکی ناکەین، چونکە زۆر
ئاشکرایە کە پشتیوانی داخیلی لە
هەموو کاتێك داوەك عامیلی ئەساسی
و ئەسڵی بە قوەتی خۆی باقییە) بەرۆ
ولاتانی سوسیالیستی نەك هەر بە قسە
بەڵکوو بە کردەوە هەنگاو باوەڕی ولە
تافیکردنەوە بە بەرخەکانی گەلانی
ڕزگاری بوو گەلك وەر بگری و بە ڕێگای
ئەوان دا بەرەو ئاسۆی ڕزگاری سەرکەوی.
هەر چەشنە هەڵە بەیەك حیزی لێ بووردن
نیە و دووپات کردنەوەی فاجیعە و
تراژیدی یە . لێرە دایە کە پیاو دەبێ
بلێ : پێم بلێ دەگەڵ کێ هاوکاری دە-
کەی؟ دۆستەکانت کێن؟ تا پێت بلێم
سیمای سیاسی تۆ چیە و سیاسەتی تۆ
لە چ جیهەتێکدا هەنگاو هەڵدێنێتەوە.

لە کوتایی دا جێی سەرنج دانی هەموو
هێزە شۆرشگێرەکانی کوردە کە زۆر بە
پشتیوانی کاتی و لەرزۆك دڵخۆش نە-
کەن، زیاتر خۆ باوێنە سەر دەریای بێ
پایانی کۆمەلانی خەڵك . بە وردی و بە
بڕیان دیدێکی ئاواڵە وە بڕواننە ڕووداوە
کانی مێژوو، بە بێ ناساندنی بە
هەرچەشنە بەکەڵ گرتنێك لە نێوان
دوژمنانی گەلەکەمان ئەشمیری مەعنی و
ڕاستە خۆیە بیکەنە سەر جولانەوەی
ڕزگاریخوازی گەلی کورد.

ئێستا کە شەڕی ئەساسی بۆ ئاشت
بوونەوەی ئێران دەگەڵ عێراقە دەرکرد
نی ئۆپۆزیسیۆنە ویە کە مێن قوربانی
ئەو کارەش ڕێبەرایەتی سازمانی موجا-
هیدینی خەلقی ئێرانە ، ئایا پێت وایە
کە دوو دەوڵەتی ئێران وعێراق بێتەوە
ئاشت بینە وە، دەبێ داوای هەر دووکیان
چ بێت ؟

بە بونەی شۆڕشی ١٤ ی گەلاوێژی عیراقەوە وتاریکمان بۆ هاتوە ئەوە لە ژێرەوە بلاوی دەکەینەوە

بیست و هەشت ساڵ لەمەو بەر
شۆڕشی چاردەی گەلاوێژ بە ڕوخاندنی
ڕژێمی پاشایەتی گۆڕانێکی نوێی بە
سەر ژیانی گەلانی عیراق دا هێنا-
شۆڕشی چاردەی گەلاوێژ وەك
ڕوداوێکی گرینگ بەرهەمی خەباتی
سەخت و خوێناوی لە مێژینەی گەلانی
قارەمانی عیراق بوو. بە ڕێبەرایەتی
پارت و ڕێکخراوە سیاسیەکانی
نیشتمان پەروەر و دیموکرات و پێش-
کەوتوخواز .

شۆڕشی چاردەی گەلاوێژ ودەستکەو-
تەکانی و ئەو گۆڕانەی بە سەر عیراق و
ناوچەی دا هێنا ، ئەو بۆ چوونە ڕەت
دەکاتەوە کە هێندێ کەس لەو ڕوداوە
گەورەیە بە کودێتای سیاسی لە قەڵەم
دەدەن . چونکە ڕێکخراوی ئەفسەرانی
ئازادیخواز بە تەنیا ئەو ئەرکەی
بەجێ نەهێنا ، ئەو گۆڕانەی ڕووی دا
تەنیا گۆڕانی کاربەدەستان نەبوو،
بەڵکو زۆر لەوە قووڵتر بوو ، چونکە
ڕژێمێکی کۆمەلایەتی و سیاسی لە
بناخەوە گۆڕی . جگە لەوەی شۆڕش
سەرکەوتنی وەدەست نەدەهێنا ئەگەر
پاڵپشتی هێزە نیشتمان پەروەرەکانی
ولات نەبایە کە لە بەرەی نیشتمانی
یەکگرتووی ئەوسا کۆ ببوونەوە پێویستیە-
کی ڕاستەوخۆی هەبوو لە گەڵ ڕێکخراوی
ئەفسەرە ئازادیخوازەکان . هەر ئەوەش
بالی بە حەماوەری بەغداو هەموو
خەڵکی عیراقەوە نا کە دابڕێنە سەر
شەقام و پشت گیری لە ڕاپەڕینی
ئەفسەرو سەربازە نیشتمان پەروەرەکان
بکەن .

ڕوخانی ڕژێمی پاشایەتی و دامە-
زرانی کۆماری عیراق زیانێکی گەورە
بوو بۆ پلانی ئیمپریالیزم و پەیمانی
شوومی بەغداد . بە دامەزراندنی
کۆماری عیراق لە خەباتی گەلی کورد
دا قوناخێکی نوێ دەستی پێکرد .
بۆ یەکەم جار لە مێژوی ئەو ولاتانەی
کە کوردستانیان پێوە بەستراوەتەوە
دەستوری کاتی کوماری عیراق دانی
پێوە دا هێنا کە نەتەوەی کوردو عەرەب
لە خاکی عیراق دا هاو بەشن و عیراق
ولاتی کوردو عەرەبە . بۆ یەکەم جار
دوای ڕوخانی کوماری دیموکراتی
کوردستان ئێران ، لە کوردستانی
عیراقیش ئەم هەلە پەیدا بوو کە کوردە
کان بە سەربەستی پارت و ڕێکخراوە
دیموکراتیەکانی خۆیان ساز بدەن و
ڕوزنامە و گوڤاری کوردی بلاو بکەنەوە
و زمان و ئەدەبی نەتەوایەتیان بەرەو-
پێش بەرن . هەر وەها شۆڕش دەرگای
نیشتمانی عیراقی کردەوەو پێشوازی لە
ڕۆڵە دەربەدەرەکانی کورد کرد و بۆ
نیشتمان گەڕانەوە . بە ڕوخانی
پەیمانی بەغدا بەردێکی کوشندە و
بە زەبر درا لە گیانی دوژمنانی
جولانەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کورد و
میللەتانی ناوچەی ڕوژ هەلاتی نێوە-
ڕاست .

بەلام دوژمنانی پێشکەوتن و دیمو-
کراتیەت ڕێ ڕەوی شۆڕشیان بە
دڵ نەبوو ، وە مەترسیان لە هەڵچوونی
تر هەبوو لە ناوچە بۆیە کەوتنە
پیلان گێڕان و ئەگەرە خستن و ئاژاوە-
نانەوە لە عیراق و لە کوردستان . لە
بەر نەبوونی بەرەیەکی یەك گرتوو لە
نێوان هێزە نیشتمانیەکان و ناکوکی
ناو خۆ چەلەی سیاسی و کورت بینی
سیاسی ، شۆڕش هەر لە ساڵی دوهەمی
یەوە لە ڕێبازی دیموکراتی لای دا و
بەرەو ڕژێمی تاك کەسی هەنگاوی نا .
هێندێ هێدیش کەوتنە هەرەشەو لێدانی
هێزە دلسوزەکانی گەل و گرتن و بەند
کردنی نیشتمان پەروەران بە بیانوی
دروست کراو و هەلبەستراو . تا
گەیشتە ئەو ڕادەیە پاش گوێ کرا لە
بەندەکانی دەستوری کاتی و کەوتنە
بیانوو دوزینەوە بۆ لێدانی گەلی کورد
لە ساڵی ١٩٦١ شەڕێکی ناڕەوایان
بە سەر گەلی کورد دا سەپاند کە ڕۆڵە-
کانی بە گیان و دڵ پارێزگاری کومار-
یان دەکرد بە بیانووی جیاوازیخوازی
و دەست تێکلاوی هێزەکوردیەکان لە
گەڵ دوژمنانی عیراق . میللەتی
کوردیش بە ناچاری کەوتە خەباتی
چەکداری لە پێناو مافی نەتەوایەتی و
کەرامەتی میللیدا . بێگومان شەڕی
کوردستان و ڕاو نانی هێزە دیموکراتی
و پێشکەوتوخوازەکان ڕێگا خوش کەر
بوون بۆ کودێتای فاشی بەعس لە ٨ ی
شوباتی ١٩٦٣ .

ماوەی چارەکە سەدەیەکە گەلی کورد
لە کوردستانی عیراق خەباتی چەکداری
دریژە پێ دەدات ، کاربەدەستە جورا و
جورەکانی بەغدا لە سەر کاتی هێندێ
جار دان بەو مافانە دا دەنێن ، بەلام
بە کردەوە بە هێزو توانایان خەریکی
فر کردنی کوردو شیواندنی مێژوی
تیکوشان و سوتاندنی گوندو ویران
کردنی کوردستانن . ئێستاش هەموو
هێزە ئوپوزیسیونەکانی عیراق لە
خەباتێکی سەختی چەکداری دان دژی
ڕژێمی بەعسی فاشیست ، وە هەر
کوردستانیش بوتە مەلبەندو گۆڕەپانی
ئەو خەباتە . ئەرسوونی ٢٨ ساڵەی
دوای شۆڕشی چاردەی گەلاوێژ ئەوەمان
بۆ دەسەلمێنێ کە تاقە ڕێگای سەرکەو-
تن بە سەر ڕژێمی بەعس و دامەزرا-
ندنی دەوڵەتێکی دیموکراتی لە
عیراق دا ، یەك گرتنی هەموو هێزە
دلسوزەکانی عیراقی و کوردستانیە
لە سەر پروگرامێکی ڕوون و ئاشکرا
هەم لە باری کومەلایەتی وئابووری و
سیاسی و وە هەم لە باری چارە سەر-
کردنی مەسەلەی نەتەوایەتی عادیلانەی
کورد لە سەر بناخەی دیاری کردنی
مافی چارەنووس و دان پێوە نان کە
خەباتی گەلی کورد لە عیراق بەشێکە
لە خەباتی نەتەوەی کورد لە هەموو
بەشەکانی تری کوردستان لە پێناو
سەربەخوبی ئازادی دا . بە بڕوای من
ئەو ڕوژە هاتووە کە هێزە نیشتمان-
پەروەرو دیموکراتیەکانی کوردستان و
عیراق بو یەك گرتن و توند کردنی
خەبات هەنگاوی بەرزترو شێلگیرتر
هەلبنێنەوە .

* * *

گۆشەی ئەدەب

ئەوەی مێژووی ئەدەبی کوردی
بخوێنێتەوە، یان تەنیا ئاگادار بێت کە
لە ئەدەبی کوردی هەبێ ، بە ڕوون و-
ئاشکرایی ئەو ڕاستیە دەبینێ
کە ئەدەبی کوردی بە هەموو لق وپۆپە-
کانیەوە ، ئاوێنەی ژیانی کۆمەلایە-
تی کورد بوە ، بە جۆرێکی گشتی ئەدە
بی کوردی ئەدەبێکی پێشکەوتنخوازو
ڕەسەنە . بە دەگمەن لە نێو شاعیر
و نووسەرانی کورد دەنگی ناساز و کو-
نە پەرستی بلاو بوتەوە یان شوێنی
پێ خۆی کردوەتەوە.

لە بابە تاهیرەوە بگرە تا ئەمڕۆ
ئەدەبی کوردی بە قوناخی جۆر بە جۆر
دا تێپەڕیوە و پەیڕەوی زۆر خانی کۆمەل
لی کوردەواری و ڕەنگدەرەوەی باری ژیا
نی کۆمەلایەتی کوردستان بوە.
هۆنەرانی کورد بە گوێرەی بار ودوخی
زەمانە و هەل و مەرجی ژیانی کوردە-
واری شیعریان گوتوە و لە باری وشەی
جوان و ڕەسەنی کوردی و تەعبیر وتە-
رزەوە، ئەدەبی کوردیان گەیاندوتە
ڕیزی ئەدەبی پێشکەوتووی گەلانی
جیهان. ڕاستە هێندێ جار نووسەروشا-
عیرانمان لە بەر بار ودوخی زەمانە
وە دژواری وەزعی کوردستان ، نەیان
توانیوە ڕاستەو خۆ دەنگی بێزاری و-
بە گژداچوونەوەی داگیر کەران دەر بڕن
بەلام دیسان لە هەل و مەرجی گونجاو
بێتۆبێت و لە قوناخی جیاوازدا چەند
دەنگی ئازاو جەسوور :

شیری دەستی لێ قەوماوین
لە ڕووی زوڵما هەڵکێشراوین

بەرز بوونە وە. دارێژەرانی وشەی
ڕەسەنی کوردی، ئالای خەباتیان هەل
کردوە و بوونە دەنگی ڕاستە قینەی
ئیرادەی جەوساوەی کورد لە پێناوی ڕزگا-
ری و سەر بە خوییدا . ئەدەبی کوردی
ڕەنگدانەوەی برایەتی و دۆستایەتی
نێو میللەتانە و تیغی زمان بڕی دوژمنە
کانە ، بە ڕ هەلستی ئەرخواز انەو
گۆڕانە بەناشتی.

بۆ لاپەڕەی ٨

سیاسەتی ئیمپریالیستەکان و ئەفریقای خوارو

سیاسەتی دەوڵەتە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوا لە بەرامبەر ڕژێمی ڕەگەز ـ پەرستی ئافریقای خواروو

ڕژێمی ڕەگەز پەرستی ئافریقای خواروو ، بە سیاسەتی ڕەشی کە بەرێوەی دەبا ، نەك هەر تەواوی قەرارو مەداری قەبوول کراوی نێو نەتەوەیی بێ شیل کردوە، بەڵکوو دیاردەیەکە تەواوی ئەسڵەکانی نەتەوە یەك گرتووەکان و بەیان نامەی جیهانی مافی مرۆڤ و پەیمانەکانی سیاسی و کۆمەلایەتی و مەدەنیەکان ڕەد دەکاتەوە ·

کەمایەتی سپی پێستی خاوەن دەسەلات ، بە نەدیخانەیەکی وەهای بۆ بیست و چوار میلیون قولە ڕەش ساز کردوە کە لە سەرانسەری مێژوودا نەدیتراوە · قولە ڕەش بەجگە لە کۆیلەتی مافێکی نیە · مەحکوومە بۆ پڕ کردنی گیرفانی سەرمایەدارە سپی پێست و شیرکەکانیان لە وڵاتەکانی ئیمپریالیستی دا ، وەك حەیوان کار بکاو بار بکێشی · لە بەراورد کردنی دا نرخی مرۆڤی قولە ڕەش تەنانەت لە حەیوانیش کەمترە ، چونکە خاوەنی حەیوان ناچارە ئالیك بدا بەو حەیوانە کە بار دەباو دەبێ بە خێوی بکا · لە کاتێکا دەوڵەتی سپی پێستەکان لە ئافریقای خوارو بێجگە لە سەرکوت کردنی وەحشیانەی ڕەشەکان هیچ ئەرکێکی دیکە بۆ خۆی ناناسێ ·

خەباتی ڕەشەکان لە ئافریقای خوارولە هەلو مەرجێکی دژواردا درێژەی هەیە · کونگرەی میللی ئەفریقاییەکان گرینگ ـ ترین و گەورەترین ڕێکخراوی ڕەشە کە ئەم خەباتە بە باشی بەرێوە دەبا ، وە لە نێو ڕەشەکان دا ئەعتیبارو پرستیژی لە ڕادە بەدەری هەیە هەر ئەوەندە بۆ باس کردن بەسە کە " نیلسون مەندێلا " ڕێبەری کونگرەی میللی ئەفریقاییەکان ماوەی بیست و پێنج ساڵە لە بەندیخانە دایەو هێشتا بە هەموو توانایەوە لە ئامانجەکانی دیفاع دەکاو لە داهاتووی ڕووناکی ڕەشەکان لە ئافریقای خوارو هیوادارە ·

دەوڵەتی ڕەگەز پەرستی ئافریقای خوارو وەك ژاندارمی ئیمپریالیزم لە ئەفریقای ڕەش و ئەستوایی لە چەکدار کردنی دژی شۆڕش لە ئانگۆلاو موزامبیك و وڵاتەکانی تری خەتی پێشەوە دەست ناگێڕێتەوە، وە بە ئاشکرا جارو بار کە بخوازێ خاکی دەوڵەتە ئەفریقاییەکان پەلامار دەداو خەڵکی بێ تاوان دەکوژێ و هەرکاتی بەوێ شوێنە نیزامی و ئابووری و ئستراتیژیەکانی ئەم وڵاتانە بۆمباران دەکا ·

هێزە ئیمپریالیستەکان لە بەرامبەر ئەم پەلامارانەدا قەت هەلوێستی ئیلکیری دژایەتیان نەگرتووە ، وە هەموو جارێش کە لە سەر داخوازی وڵاتە ئەفریقاییەکان و یا وڵاتانی بێ لایەن و مەسەلەی " نامیبیا " و پەلاماری ئاشکرای ڕژێمی ئەفریقای خوارو لە شورای ئەمنیەت دا هاتبێتە گۆڕێ ، لە گەل ڤیتۆی ئەمریکا لە هەموو بوارەکان و لە زۆر باریشەوە لە گەل دەنگی دژایەتی ئیمپریالیزمی ئینگلیزو دەوڵەتە ڕۆژئاواییەکانی دیکە ڕووبەڕوو بووە ·

ژمارەی قوربانی و کوژراوەکانی ڕەشەکان لە ئەفریقای خوارو لەم ساڵی دوایی دا لە ڕادە بەدەر بووە · خەباتی ڕەشەکان و هێزە پێشکەوتووخوازەکانی جیهان مەیدانی لە ڕژێمی ڕەگەز پەرەست و پشتیوانە ڕۆژئاواییەکانی وەتەنگ هەلێنا · ڕژێمی ڕەگەز پەرست ناچار بوو هێندێ هەنگاو هەلێنێ کە لە لایەن ئیمپریالیستەکان و بە تایبەت ڕوناڵد ڕیگانەوە وەك " سیاسەتێکی لە بار " دەستخۆشی بێ گوترا · نموونەیەکی ئەم " سیاسەتە لە بارە " ئەوە بوو کە ڕەشەکان و دانیشتووانی دیکەی ئەفریقای خوارو وەك دو ڕەگەکان و هیندیەکان لە ڕادەیەکی زۆر تەنگە بەردا وەك خەڵکی دەرەجە دو و سێ لە هێندێ مافی کۆمەلایەتی کەلك وەرگرن · ئاشکرایە ئەم هەنگاوە وەلامدەرەوەی ویست و ئیرادەی خەڵکی بیست و چوار میلیونی ڕەشی بەشخوراو نەبوو کە داوای مافی ڕەوای ئینسانیان دەکرد · لە بەر ئەوە لەگەل نەیاری توندی ڕەشەکان و ڕێکخراوە سیاسی و کۆمەلایەتی ئەوان ڕووبەڕوو بوو ·

وەلامی ڕژێمی ڕەگەز پەرست بە ویستی ڕەشەکان گوللە باران و کوشتاری پتر بوو · بەربەرەکانی ڕەشەکان لە دەربڕینی ئیعتراز و خۆپیشاندانی هێمنانە تێ نەدەپەڕی · بەلام لە مانگەکانی دوایی دا بە جوانی دەرکەوت کە خەبات بۆ قۆناخی بەرزتر و تەنانەت بۆ ڕاپەڕینی چەکدارانەش بەرەوپێش دەچێ · ڕژێمی ڕەگەز پەرست کە تەواوی ویستە ڕەواکانی زۆربەی قولەڕەشەکان بە هان دانی " کۆمۆنیستی " دەزانی ، بۆ هێرش کردنی بەرەو ڕای گشتی جیهانی سێ وڵاتی هاوسنووری ئەفریقایی پەلامار دا · وڵاتە ئەفریقاییەکانی پەلاماردراو شکایەتیان بردە بەر شورای ئەمنیەت و کۆڕە نێونەتەوەییەکانی دیکە · لافاوی بێزاری دژی جنایەتەکانی ڕژێمی ڕەگەز پەرەست دنیای گرتەوە · مەسەلەی پچڕاندنی پێوەندی ئابووری و سیاسی لە گەل ڕژێمی ڕەگەز پەرست ، لە لایەن تەواوی خەباتکەرانی دژی جیاوازی ڕەگەزی و هێزە پێشکەوتووخوازەکانی جیهان هاتە گۆڕێ، بەلام ئیمپریالیزمی ئەمریکا و هاو دەستەکانی لە پەیمانی ناتۆ دا بەو بیانووە کە گۆیا گەماڕۆی ئابووری و پساندنی بازرگانی هەنگاوی کارساز نیە ، ئەم پێشنیارانەیان ڕەد کردەوە · سەیر ئەوەیە کە ریگان و هاودەستەکانی لە ئینگلستان و ئالمانی ڕۆژئاواو تەنانەت فەرانسەش دەیان گوت : گەماڕۆی ئابووری بە زیانی ڕەشەکان تەواو دەبێ !

لەو هەلو مەرجەدا بوو کە بڕیارنامەی مەحکومیەتی ڕژێمی ئەفریقای خوارو لە لایەن ئەمریکاو ئینگلیزەوە " ڤیتۆ " کرا · وڵاتە ئورووپاییەکان لە ڕووبەڕووبوونی ئەو هەل و مەرجە ناڕەدا ، لەبەر ئەوەی پەیمانیان لە سەر ڕوو لادرابوو لە لاهە کۆبوونەوەیەکیان لە بارەی گەماڕۆی ئابووری و سزادانی ڕژێمی ڕەگەز پەرست ، وتو وێژو ڕاوێژیان کرد · لە ژێر ڕەخنەی تاچێر سەرۆك وەزیری ئینگلستان و سەدری ئەعزەمی ئالمانی ڕۆژئاوا و وڵاتەکانی ئەندامی پەیمانی ئورووپا ئەو ڕواڵە ڕژێمی ئەفریقای خواروویان سێ مانگ مۆڵەت داکە ئەگەر لەو ماوەیەدا " نیلسون مەندێلا " ئازاد نەکرێ و حکومەتی نیزامی هەل نەگیرێ و وەزع نەگەڕێتەوە سەر دۆخی خۆی ، ئەو دەم سەر لە نوێ لە بارەی سزا دانی ڕژێمی ئەفریقای خوارو بڕیار بدەنەوە!

شایانی سەرنجە تاچێر سەرۆك وەزیری ئینگلستان تەنانەت هەر لە پێشەوە لە سزادان و گەماڕۆی ئابووری لە سەری سێ مانگەدا پێشگری کردو لە سەر پێشنیاری ئەوە بڕیاردان خرایە دوای ـ تێپەڕبوونی مۆڵەتی سێ مانگە · گاڵتە ئەوەیە کە وڵاتەکانی ئەندامی ڕێکخراوی ئورووپایی وەزیری کارو باری دەرەوەی ئینگلستانیان کردە مەئمور کە بچێتە ئەفریقای خوارو بە ڕواڵەت بۆ ئاشت کردنەوەی ڕژێمی ڕەگەز پەرست و ڕێکخراوە سیاسیەکان هەنگاو باوێژێ · لە پێشەوە دیار بوو ئەم مەئموریەتە سەر ناگرێ ، چونکە تەواوی ڕێبەرانی ڕێکخراوەکانی ئەفریقایی و تەنانەت سپیەکانی مام ناوەنجیش وتووێژو چاو پێکەوتنی وەزیری کاروباری دەرەوەی ئینگلستانیان بایکوت کردوە · چونکە باش دیارە ئەم جۆرە هەنگاوانە بێجگە لە پاکانە بۆ تاواندارە ڕەگەزپەرستەکان هیچی دیکە نیە · وڵاتەکانی " قارانجیی هاوبەش " ماوەیەك لەمەو بەر دەستەیەکی حەوت کەسیان لە سیاسەتمەدارانی خاوەن ڕابردووی وڵاتەکانی کۆمۆنوێلس کردە مەئمور کە لە سیاسەتی ڕژێمی ئەفریقای خوارو بکۆڵنەوەو هەنگاوی پێویستیش ڕابپێرن · ئەم دەستەیە کە بە " حەوت ئاقلەکان " ناوبرابوون، وە مالکوم فرایزر سەرۆك وەزیری پێشووی ئوستڕالیا لە گەلیان بوو، ئەسپاردیان کە ڕژێمی ئەفریقای خوارو سزای ئابووری بدرێ · بەلام مارگاریت تاچێر ئەنجامی ئەم ڕاسپاردەیەی خستە پشت گوێ · ئەوتا ئەفریقاییەکان و تەنانەت کەسانی وەك قەشە " وسموند توتو " ئوسقوفی ژوهانسبورگیش وڵاتەکانی ئەندامی پەیمانی ئورووپا بە خیانەت تاوانبار دەکەن ·

کام ڕاستی لە پشتی ئەم کارانەدا شاردراوەتەوە ؟ : ئینگلستان، ئالمانی ڕۆژئاواو ئەمریکای شمالی هەوەڵین لایەنی بازرگانی ڕژێمی ڕەگەز پەرستی ئەفریقای خوارو · بە تەنیا ئینگلستان لە ئەفریقای خوارو چاردە میلیارد لیرەی سەرمایە وەکار خستوە ، وە لە چوارپەت وستەی پیشەسازی بەرهەم هێنان و کشت و کالی ئەفریقای خوارو دا ئەمریکە · ئالمانی ڕۆژئاوا ئەمریکاش هەر لەم ڕادەیەدان · ئەوەیە هۆی ڕاستەقینەی دیفاعی ئەوان لە ڕژێمی مەحکوم بە فەوتانی ئەفریقای خوارو ·

بە قەولی ماموستایەکی زانستگای ژوهانسبۆرگ مەسەلەکانی ئەفریقای خوارو ، ئەم وڵاتە کارگایەکی گەورەیە بۆ سەرمایەدارانی ڕۆژئاوا · دیارە قەت نایانەوێ بە دڵ خواست دەست لەم کارگایە هەڵ بگرن · بەلام لە سەردەمی شۆڕشەکانی دژی ئیمپریالیستیدا ڕژێمی ڕەگەز پەرستی ئەفریقای خوارو چارە نووسی هەرەسکان و تێك ڕوخانە ·

· · ·

هەواڵنامەی کتێب

یادی ٤٠ ساله‌ی گاوڕ باخی

كه‌لاویژی ئه‌م ساڵ چل ساڵ به‌سه‌ر خۆ پیشاندانی هێزی كرێكارانی كورد له كوردستان تێ ده‌په‌ڕێ. چینی تازه سه‌رهه‌ڵداوی كرێكارانی كورد، هه‌ر له سه‌ره‌تای په‌یدا بوونیه‌وه، هاتۆته كۆڕی خه‌باتی له بزووتنه‌وه‌ی نیشتمانی ودیموكراتی كه‌له‌كه‌ی دا به چالاكی به‌شداری كردوه. ئالای به‌رزی ڕزگاری هه‌لكرتوه وله ڕیزی خه‌باتی چینایه‌تی وئابووری و كۆمه‌لایه‌تی دا جێگای خۆی كردۆته‌وه دژی چه‌وسێنه‌ران وداگیر كه‌ران تێكۆشاوه.

له كۆتایی سی‌یه‌كاندا، بیرو باوه‌ڕی پێشكه‌وتنخوازی وچینایه‌تی له كوردستانی عیراق بلاو ده‌بێته‌وه. تاك تاك هه‌ل كرانی ئه‌و بیرو باوه‌ڕه ده‌كه‌ونه حه‌وتو و بلاو كردنه‌وه‌ی ماركسیزم له نێو كۆمه‌لانی خه‌لكدا. هه‌ر چه‌ند وشه‌ی سۆشیالیزم و بۆلشه‌فیزم له ساله‌كانی ٢٠ له كوردستان باو بوه، به‌لام وه‌ك به‌سه‌رهاتی خۆی به‌كرتوه تا ئه‌و كاته كه رووناكبیرانی كورد له خوێندكای به‌غدا و ولاتانی ده‌ره‌وه ئاشنایان له‌گه‌ل په‌یدا به كردوه. دوای گه‌رانه‌وه بۆ كوردستان كه‌وتنه بره‌وپاكانده و بلاوكردنه‌وه‌ی وله‌گه‌ل به‌ر هه‌لستی كۆنه‌په‌رستانی نێو خۆ و نۆكه‌رانی ڕژێم به‌ره‌و ڕوو بوون.

ساز بوونی شه‌ری دووه‌می جیهانی وهاتنی ئۆردووی هاو په‌یمانه‌كان بۆ ئێران زه‌مینه خۆش ده‌كات بۆ بلاو بوونه‌وه وبه‌ره‌ سه‌ندنی بیری پێشكه‌وتنخوازی وڕزگاریخوازی له كوردستان دا. دروست بوونی هێندێ ڕێكخراوی تازه بابه‌ت، له فۆرم و ناوه‌ڕۆكدا، وه‌ك پارتی شۆڕش وڕزگاری له كوردستانی عیراق و پاشان دامه‌زرانی كۆمه‌لەی ژ. ك و حیزبی دیموكراتی كوردستان و پێك هاتنی كۆماری دیموكراتی كوردستان له مه‌هاباد، كاریان كرده سه‌ر هه‌ست وبیری كۆمه‌لانی خه‌لكی كوردستان، جه‌ماوه‌ری خه‌لكیان وشیار كردەوه به به‌رژه‌وه‌ندی چینایه‌تی و دوستایه‌تی میلله‌تان و به گیانی برایه‌تی و هاوخه‌بات دژی چینی چه‌وسێنه‌رو ڕژێمه داگیركه‌ره‌كان، پیكارو ڕه‌نجكێشی كوردیان په‌روه‌رده كرد.

جولانه‌وه‌ی كرێكاری له كوردستان بێ ئابه قۆناخێكی نوێ وبروایی به هێزی خۆی په‌یدا كرد. به‌تایبه‌ت دوای سه‌ركه‌وتنه مێژوویه‌كه‌ی ده‌وله‌تی كرێكاران و جوتیاران به‌سه‌ر ئه‌لمانی نازیدا سالی ١٩٤٥. ئه‌و سه‌ركه‌وتنه ڕاخاوێكی نوێی به‌خشی به جولانه‌وه‌ی ڕزكاریخوازی گه‌لانی ژێر ده‌ست.

كوردستانی عیراقیش له‌م كار تێكردنه به دوور نه‌بوو. خۆپیشاندان و مان كرتن له پێناو به جێ هێنانی مافی زمان و مروڤایه‌تی و پێك هێنانی سه‌ندیكای كرێكاران سه‌رانسه‌ری عیراقی گرته‌وه. هێزه دیموكراته‌كانی كوردستان و عیراق له‌و خه‌باته سه‌خته‌دا ده‌ورێكی بالایان گێڕا. به‌تایبه‌ت ڕێكخراوه ماركسیسته‌كان و لقی پارتی كومونیستی عیراق له كوردستاندا.

باری ژیانی كرێكارانی كومپانیه نه‌وتیه‌كان زور دژوار بوو، له نێوان كرێكارانی كوردو كرێكارانی بێكانه دا جیاوازیه‌كی ته‌واو هه‌بوو. ئه‌م جیاوازیه ماوه‌ی كارو حه‌ق ده‌ست و هات و چۆو ته‌ئمین و خانووی ده‌گرته‌وه. بێجگه له‌وه كرێكاران مافی دامه‌زراندنی سه‌ندیكاو خۆ ڕێكخستنیان لێ قه‌ده‌غه كرابوو. ئه‌م وه‌زعه پالی به كرێكارانی كومپانیای "ئیراك پترولیوم" ه‌وه نا كه ده‌نگی خۆیان به‌رز كه‌نه‌وه و داوای مافی خۆیان له كاربه‌ده‌ستانی كومپانیای نه‌وت بكه‌ن. له سه‌ره‌تای مانگی ئه‌مموزی ١٩٤٦ نیرخه‌ره‌وه‌كیان دا به‌ كاربه‌ده‌ستانی كومپانیای نه‌وت كه ئه‌م داخوازانه‌یان تێدا داوا كردبوو.

١- زیاد كردنی كرێی ڕوزانه.

٢- چاره سه‌ركردنی مه‌سه‌له‌ی خانوو بۆ خێزانی كرێكاران.

٣- ئیجازه‌ی سالانه.

٤- ڕێگا دان به دامه‌زراندنی سه‌ندیكای كرێكاری.

٥- مافی یه‌كسانی كرێكارانی ولات له‌گه‌ل كرێكارانی بێگانه له كومپانیای نه‌وت دا.

٦- ڕێز كرتنی یاساو قانونه‌كانی ده‌وله‌تی له لایه‌ن كاربه‌ده‌ستانی كومپانیای نه‌وته‌وه.

له بیر خه‌ره‌وه‌كه‌دا ڕاگه‌یه‌نرابووكه ئه‌گه‌ر ئه‌و مافانه جێ به جێ نه‌كرێن شێوه‌ی خه‌بات ده‌گۆڕن و چه‌كی به‌ر ته‌رمونی چینی كرێكاری جیهان "مان كرتن" به كار ده‌هێنن. چه‌ند لیژنه‌یان بۆ سه‌ربه‌رشتی مان كرتن و وتوو وێژوو پارێزكاری بلاوكردنه‌وه و ڕێ نمونی پیتاك كۆكردنه‌وه پێك هێنا. له جیاتی سه‌رنجدان به داخوازی كرێكاران پولیس نوێنه‌ری كرێكارانی كرت. مان كرتنی كرێكاران ده‌ست پێ كرا، نیزیكه‌ی شه‌ش هه‌زار كرێكار له‌و مان كرتنه دا به‌شداری كرت. گیرانی نوێنه‌ری كرێكاران بوو به هۆی ته‌قینه‌وه‌ی ڕق و قینی جه‌ماوه‌ری كه‌ركوك. له شاری كه‌ركوك خۆ پیشاندانێكی كه‌وره بۆ پشتیوانی له كرێكارانی نه‌وت ده‌ست پێ كرا.

مان كرتنی كرێكاران حكومه‌ت و كاربه‌ده‌ستانی كومپانیای نه‌وتی خسته ترس و له‌رزه‌وه. وه‌زیری ئابووری عیراق ناچار بۆ چاره سه‌ر كردنی ئه‌م كێشه‌یه ڕووی كرده كه‌ركوك كار كێرانی كومپانیای نه‌وت كه‌وتنه هه‌ول دان بۆ ڕازی كردنی سه‌ركرده‌كانی مان كرتن و چاو پیكه‌وتنی تاك تاكیان خه‌ریك بوون به وه‌عده‌و به‌لێنی به‌درۆو فریویان بده‌ن به‌لام نوێنه‌ری كرێكاران له خشته نه‌چوون، وله‌سه‌ر داخوازه‌كانیان سوور بوون.

ڕوژی ده‌ی مان كرتنه‌كه هێزی سوپا ده‌وره‌ی شاری كه‌ركوكی كرت. ڕوژی ١٢ هێزی سواره‌ی پولیس به‌لاماری چه‌كداری برده سه‌ر مان كرتووه‌كان و له باخی "**گاور باخی**" ته‌قه‌یان له كرێكاران كرد. له‌و به‌لاماره‌دا ١٦ كه‌س شه‌هید بوون و زۆریش بریندار بوون. له نێو كوژراو بریندااران دا ژن و منداڵیش ده‌بیندران. ئه‌م ناوانه كه‌وره‌ی پولیس له سه‌رانسه‌ری ولات ده‌نگی دایه‌وه، له به‌غدا بو ئیعتراز له كرده‌وه‌ی پولیس خۆ پیشاندانی كه‌وره ساز كرا، داوای سزادانی كاربه‌ده‌ستانی یان ده‌كرد.

ده‌ست درێژی پولیس ورمو ئیراده‌ی كرێكارانی نه‌ك نه‌شكاندو مان كرتن و پشتیوانی جه‌ماوه‌ری كه‌ركوك كاربه‌ده‌سته‌كانی كومپانیای نه‌وتی ناچار كرد كه هێندێ له داخوازه‌كانی كرێكاران جێ به‌جێ بكا.

به‌م جوره چل سال له‌مه‌و به‌ر كرێكارانی نه‌وت له كه‌ركوك لاپه‌ڕی مێژوی كرێكارانی كوردیان به خوێن تۆمار كرد. مان كرتنی "**گاور باخی**" لاپه‌ره‌یه‌كی گه‌شی خه‌باتی چینی كرێكاری كوردو هه‌موو ڕه‌حمه‌تكێشانه لاپه‌ره‌ی هاوكاری و خه‌باتی چینی كرێكاره به بێ جیاوازی ڕه‌گه‌زو ئاین و زمان.

له ماوه‌ی ئه‌م چل ساله‌دا چینی كرێكارو جوتیارانی كورد شان به شانی كۆمه‌ل و توێژه‌كانی كۆمه‌لی كورده‌واری له ڕیزی پێشه‌وه‌ی خه‌بات دابه له پێناوی مافی نه‌ته‌وایه‌تی گه‌لی كوردو به سه‌دان قوربانیان له‌م ڕێگا به‌ڕێوه‌دا داوه.

"**بروسك**"

Nav û nîşana me ewye
Serdma nû Box 7066
163 07 Spanga 7
Swden

پاشماوه‌ی لاپه‌ری ٣

كوردستان له..

له ئازاری ١٩٨٦ له نێوان پێشمه‌رگه كورده‌كان و هێزی ئه‌سكه‌ری توركیا له ناوچه‌ی نه‌سه دولی ڕوژهه‌لات شه‌رێ سه‌خت به‌رپا بوو ئه‌مه‌ش چه‌ند هه‌واڵێكی كه هه‌راوی ئه‌و شه‌رانه نیشان ده‌ده‌ن: له ٢٨ی ئازار ئاژانسی ئاسوشیتید پریس-ئه‌مریكی ڕای كه‌یاند كه هێزی سه‌ربازی تورك به هێرشێكی كه‌وره هه‌لی كوتاوه‌ته سه‌ر كورده‌كان له خواروی ڕوژ هه‌لاتی توركیادا. پێشمه‌رگه كورده‌كان هه‌لده‌كوتنه سه‌ر دامو ده‌زگای سه‌ربازی و مه‌ده‌نی له كاتی هێرشی به‌هاردا "

به‌یام نێری ئاژانسی فرانس پریس پیبر لافرانس له ٢٠ی ئازار له ئانقه‌ره‌وه ڕای كه‌یاند كه: " ئه‌مه هه‌فته‌یه‌كه سوپای تورك ده‌ستی كردووه به ئوپه‌راسیونێك بۆ پاك كردنه‌وه‌ی خواروی ڕوژهه‌لاتی ولات. ئه‌مه‌ش نه‌فه‌لایه‌كه ده‌یدا له پێناوی به‌ركری كردنی هێرشی كورده یاخیه‌كان كه تێده‌كوشن بۆ سه‌ر به‌خوێی و دژایه‌تی ده‌سه‌لاتی ناوه‌ندی ئه‌نقه‌ره ده‌كه‌ن. ئه‌وانه‌ی هاوبه‌شن له‌م ئوپه‌راسیونه‌دا ژماره‌یان له‌گه‌ل هێزی هاتانی كوماندوی سه‌ر به ژانده‌رمه‌ی دژ به تروریزم كه له ئانقه‌ره‌وه نێردراون ده‌گاته چه‌ند هه‌زار كه‌سێك. ئه‌و هێزه‌ی به كار ده‌هێنرێت له‌و ئوپه‌راسیونه‌دا ، زلیو هه‌راوی هێرشی ڕاپه‌ریوه‌كان نیشان ده‌دا. ئه‌مه ده ڕوژێك ده‌بێ هێرشی پروسكانه ده‌بینه سه‌ر كوندو بنكه سه‌ربازیه‌كان. "

وه‌كو ڕوژنامه‌ی "**یه‌نی ئوندیم**" له ٩ی ئازار ڕای كه‌یاند هه‌ر له ناوچه‌ی توند جه‌لی سوپایه‌كی په‌نجاو پێنج هه‌زار كه‌سی كۆ كراوه‌ته‌وه وانا هه‌ر هاونیشتمانیه‌كی ئه‌م ناوچه‌یه سێ سه‌ربازی به‌ر ده‌كه‌وێ.

له دیسامبری ١٩٨٤ داوا كرا پارت و ڕێكخراوه سیاسیه چه‌په‌كانی تورك و كورد یه‌ك بگرن وه خه‌باتی هاوبه‌ش بكه‌ن له پێناوی وه‌ده‌ست هێنانی ماف و ئازادی و دیموكراسی، وه ڕێز گرتن له مافی مرۆڤ. له توركیا دا هه‌روه‌ها له پێناوی پاراستنی نه‌ته‌وه‌ی كورد له چه‌وساندنه‌وه.

پارتی كومونیستی توركیه و پارتی كومونیستی كرێكارانی توركیا، پارتی سوسیالیستی كرێكارانی توركیا، پارتی كرێكارانی توركیاو، پارتی كرێكارانی پێشره‌وی كوردوستانی توركیا، پارتی سوسیالیستی كوردستانی له توركیا به‌رنامه‌یه‌كیان ده‌رباره‌ی

بۆ لاپه‌ری ٧

هه‌واڵنامه‌ی كتێب

پاشماوەی لاپەڕەی ٦

کوردستان لە...

هاوکاری دیموکراتیانە لە پێناوی سەربەخۆیی و دیموکراسی لە تورکیا و دان نان بە مافە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد لە ئەنەدۆڵی ڕۆژهەڵات دا ئیمزا کرد. هەر ئەو پارتە بەیان نامەیەکی هاوبەشیان دەربارەی مەسەلەی کورد بڵاو کردەوە، تێیدا دەڵێن: هەوڵ دەدەین بۆ دروست کردنی بەرەیەکی یان کە هێزە ئاشتی پەروەرەکان و دیموکراسییەکان بگرێتەوە و بیان کا بە یەك لە سەر بناخەی پرۆگرا-مێك بۆ ڕووخاندنی دیکتاتۆری و وە دەست هێنانی ڕزگاری نەتەوایەتی و کۆمەڵایەتی".

نە تورکیا و نە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانە ئەتڵەسییەکانیان نەتوانیان بەپێشی ئەوە بگرن کە مەسەلەی کورد بچێتە سەر شانۆی سیاسی نێو نەتەوایەتی. لە ژێر تەوژمی بیرو ڕای گشتی جیهانی چەند ڕێکخراوەیەکی نێو نەتەوایەتی ژینۆسایدیان دەرحەق بە گەلی کورد لە تورکیا تاوانبار کرد. چەند نوێنەرێکی سۆسیال دیموکرات و سەوزەکان لە کۆماری ئەڵمانیای فیدراڵ، دیکۆمێنتی پارلەمانیان هێنا گۆڕێ وە داوای وەستانی یارمەتی ئەسکەریان کرد بە تورکیا ئەم یارمەتییەی کە بۆ شەڕ دژی کوردەکان بە کار دەهێنرێ پرۆژەی بڕیارێك کە لە ژێر ژمارەی ٢/١٦٨٧/٨٥ / وە لە ٦ ئازاری ١٩٨٦ دا وەك دۆکیومێنتێکی ڕەسمی بڵاو کراوەتەوە دەڵێ:

- پێنج ساڵ و نیو دوای کودەتای سەربازی لە تورکیا کوردستانی تورکیا هەر لە باری ئابلوقە دایە.
- هەزاران زیندانی سیاسی کورد ئێستا لە زیندانەکانی لەشکری تورکیا دا تووشی ئازارو ئەشکەنجە دەبن.
- ئێستاکە لە سوپاو ژاندارمەو پۆلیس و هێزی ئەمنیەتی جەتەی چەکدار ساز کراون. ئەمانەش ژمارەیان دەگاتە ٢٥ هەزار کەس وە لایەنگری ڕژێمن کە بە کاریان دەهێنن لە کوردستانی تورکیا بۆ ئەوەی کورد بە کورد بە کوشت بدەن.
- پلانێکی نوێ دارژاوە بۆ ئەوەی ٦٠ هەزار ماڵی کورد بە توێژی لە ناوچەی هەکاری یەوە بۆ ناوچەکانی جۆر بە جۆری تورکیا بگوێزرێنەوەو لە نیشتمانی خۆیان دوریان خەنەوە.

دۆکیومێنتەکە داوای وەستانی ترۆر دەکا دژی کوردەکان لە تورکیا دا وە هەر لە هەمان کات دا داوا لە دەوڵەتەکانی بازاری هاوبەشی ئوروپا دەکا کە مەسەلەی کورد بخەنە بەش ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان.

■ ■ ■

پاشماوەی لاپەڕەی ٢

هێندێ جار کە باسی مەسەلەی کوردو دەوڵەتی سەربەخۆ دەکرێ، لە گەڵ هەڵوێستی بورژوازی و کۆنە پەرستی دەبینە هاو دەنگ و جوڵانەوەی ڕزگاری-خوازی کورد بە "تجربە طلب و انفصالی و جیاوازیخواز" دادەنێن.

ئێمە بەر لەوە باسمانکردەوە کە کورد ساڵ های ساڵە لێك جیا کراوەتەوە، لەت و پەت کراوە نیشتمانەکەی بە نەخشەو پەلانی ئیستعمار بە سەر چوار دەوڵەت دا دابەش کراوە. کورد نایەوێ لێك جیا بێتەوە، ئەم جیابوونەوەو دابەش کردنە بە زۆرو بە زوڵم و بە سیاسەتی ئیستعماری و داگیرکەری دەزانێ. کورد دەیەوێ یەك بگرێتەوە. دەیەوێ لە سەر بناخەیەکی دیموکراتی و پێشکەوتووخوازی بێتە خاوەنی چارە-نووسی خۆی، وەك هەموو گەل و نەتەوەکانی جیهان بە سەربەستی و ئازادی بژی. تازە وای دابنێن نەتەوەی کورد وەك دەڵێن دەیەوێ (جیابێتەوە)، واتە یەك بگرێتەوە، ئەوە مافی خۆیەتی: خۆی دەبێ بڕیار بدا! بۆ دەبێ دژی ئەو مافە بوەستین؟ هەڵوێستی دیموکراتانەو پێشکەوتووخوازانە ئەوەیە کە ئەم مافە بسەلمێنین، پشتیوانی لێ بکەین. جا ئەو دەم ئەوە میللەتی کوردە دەبێ بڕیار بدا داخوا هەر وا بە دابەش کراوی لە گەڵ نەتەوەکانی دراوسێ دەژی یا یەك دەگرێتەوەو سەربەخۆ دەبێ و لە گەڵ دراوسێکان بە برایەتی دەژی. مافی دیاری کردنی چارەنووس مافی ڕەوای خۆیەتی وە جێگای باس و دەم بە دەمە نیە. بڕیارەکەش بە دەست کۆمەڵانی هەراوی زەحمەتکێشی کوردەو پێویستە بە گوێرەی قازانج و بەرژەوەندی خۆی بڕیار بدات. بێجگە لەوانە، هێندێجار مەسەلەکە وا باس دەکەن: چونکە ئیمپریالیزم ماوە، وە لەم وڵاتانە دا شۆڕشی سۆسیالیستی نەکراوە، وە یا سۆسیالیزم دانەمەزراوە باس کردنی مافی دیاری کردنی چارەنووسی کورد خەبات لاواز دەکات و...

ئەم بۆ چوونە لە گەڵ تیئۆری مارکسیستی مافی چارەنووس یەك ناگرێتەوە. لینین دەڵێ: "**ئازادی نەتەوە زۆر لێکراوەکان نەك بە وشەو ڕستەی نارون و هەرەمە، نەك بە بەیان نامەی بێ ناوەرۆك و بە شێوەی ڕاگرتنی مەسەلەکە تا سۆسیالیزم،**

مافی دیاری کردنی چارەنووس...

بەڵکو پێویستە لە بەرنامەی سیاسیدا کە بە چەشنی وردو روون فۆرموڵە کرابێ، وە بە تایبەت ڕیایی و ترسنۆکی سۆسیالیستەکانی لە نێو میللەتانی زوڵم لێ کراودا لە بەرچاو گرتبێ - داوا بکەین. هەر وەك مرۆڤایەتی تەنیا لە دەورانی گواستنەوەی دیکتاتۆری چینی چەوساوە دەتوانێ بگاتە نەمانی چینەکان، هەر بەو جۆرەش مرۆڤایەتی تەنیا لە ڕێگای دەورانی گواستنەوەی ئازادی تەواوی نەتەوە زوڵم لێ کراوەکان، واتا ئازادی جیا بوونەوەی ئەوان، دەتوانێ بگاتە تێکەڵ بوونی میللەتان)."

(شوێنەوارە کتێبەکان - بەرگی ٢٧ ل ٢٥٢ - ٢٦٦. - ڕووسی).

ئەم پێیە بەستنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی نەتەوەی ژێر دەست، بیانی کەم باس نەکردن و روون نەکردنەوەی بە برو بیانوی جیاوار بۆ چونەکی ڕاست نیە. ئەوانەی بە تەنگ یەکێتی میللەتان و تەواوێتی خاکی وڵاتەوەن پێویستە ئەوەندە بۆ مافی جیابوونەوەو سەربەستی نەتەوەی ژێر دەست تێ بکۆشن، ئەوەندە دڵسۆزی نیشان بدەن تا نەتەوەی زۆر لێ کراو خۆی هاو ڕێگا کە لە گەڵ ئەم برا "دڵسۆزانەم" دەژیم و نایەوێ جیا ببێتەوە.

"**مافی نەتەوەکان لە دیاری کردنی چارەنووسی خۆدا، ڕاست بە مانای مافی سەربەخۆییە بە مەفهوومی سیاسی، وە مافی جیابوونەوەی ئازادانەی سیاسییە لە نەتەوەی زۆردار. بە شێوەی روون تر ئەم داخوازە دیموکراسییە سیاسییە بە مانای ئازادی تەواوی ئاژیتاسیۆنە، بە قازانجی جیابوونەوەو چارەسەرکردنی مەسەلەی جیا بوونەوەیە لە ڕێگای پرس کردن بەو نەتەوەی کە جیا دەبێتەوە. ئەم ویست و داخوازە بە هیچ جۆر لە گەڵ ویستی جیابوونەوەو لەت کردن و پێك هێنانی وڵاتی بچوك وەك یەك نیە. ئەم داخوازە تەنیا بە مانای دەربڕینی شێلگیری خەباتە دژی هەموو چەشنە ستەمێکی نەتەوایەتی**". (لینین هەمان سەرچاوە)

لێرەدایە ئەگەر نیشتمان پەروەرێکی کوردو پێشکەوتووخواز مەسەلەی مافی دیاری کردنی چارەنووسی هێنا گۆڕێ نابێ بە کافرو بە جیاوازی خواز و بە تەلەت بە "شۆڤێنیست" بزانرێت. ئەم داخوازە داخوازێکی ڕەوایە. مافی مسۆگەری نەتەوەی ژێر دەستە. جا ئەگەر هەڵ و مەرجی پێك نەهاتبوەوە، مەسڵەحەت نیە بگرێتە دروشمی ڕۆژ ئەوە ئیتر مەسەلەیەکی دیکەیە.

پێویستە لە بەر چاو بگیرێ، خەباتی بۆ بکرێ و میللەتەکەمانی بەو گیانە پەروەردە بکرێت. نابێ بە بیانووی ئەوە کە هەڵ و مەرجی پێك نەهاتووە چاو لەو مافە بپۆشرێ، باسی نەکرێ وە لە بیر بچێتەوە. نابێ نەتەوەی کورد واگوێ بکرێ کە باسی دیاری کردنی چارەنووس نەکاو پێك هێنانی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردی بە "خەون و خەیاڵ" بزانێ.

بەجێ هێنانی ئەم ئەرکە پیرۆزە دۆزینەوەی ڕێگای ڕاست بۆ گەیشتن بەو ئامانجە بەر لە هەموو کەس دەکەوێتە سەر شانی حیزبە سیاسییەکانی کوردستان. پێویستە بیرو ڕای گشتی جیهانی و کۆڕو کۆمەڵە پێشکەوتووخوازەکان لە وەزعی کوردستان، لە خەباتی ڕەوای گەلی کورد ئاگادار بکەن. لە مەیدانی جیهانیدا دۆستەتی پاڵپشت و یاریدەری ڕاستەقینە و جێگای بڕوا بۆ خەباتی ستراتیژی نەتەوەی کورد، واتا بۆ ناساندنی مافی دانانی چارەنووس بدۆزنەوە.

حیزبە کۆمۆنیستەکانی ئەو وڵاتانە بە گوێرەی خەسڵەت و ئاکاری ئینتەرناسیۆنالیستی وە هەروەها سەبارەت بە خەباتی دژی ئیمپریالیستی و کۆنەپەرستی، وە بە هێز کردنی ئەم خەباتە پێویستە بە هەموو تواناوە لە جوڵانەوەی ڕزگاری خوازی گەلی کورد پشتیوانی بکەن و لەم ڕێگایەوە سەرنجی کۆمەڵانی هەراوی خەڵکی کوردستان بۆ سیاسەتی ڕاست و دروستی خۆیان ڕابکێشن و بەم کارە بناخەی یەکێتی و هاوکاری و برایەتی نێوان گەلی کورد و گەلانی دیکەی ئەم وڵاتانە دابڕێژن و پتەو بە تینی بکەن. گەلی کورد چاوەڕوانی ئەوەی لە حیزبە کۆمۆنیستەکانی ئەم وڵاتانە هەیە کە لە حاست مەسەلەی نەتەوایەتی بەو ڕێبازەدا بڕۆن کە لینین دەڵێ:

"**پەروەردە کردنی ئینتەرناسیۆنالیستی زەحمەتکێشانی وڵاتانی زۆردار، دەبێ زیاتر لە سەر ئەم نوختەیە بێت کە مافی جیابوونەوەی وڵاتە زۆر لێ کراوەکان ڕابگەیەنن و پشتیوانی لێ بکەن. ئەم داخوازە ئەملاو ئەولای نیە. تەنانەت ئەگەر جیابوونەوە پێش سۆسیالیزم لە هەزار حاڵ لە یەك حاڵدا ئیمکانی وەدی هاتنی هەبێ**".

لاپەرەکانی سەردەمی نوێ بۆ بڵاو کردنەوەی هەموو چەشنە نووسراوێك و بیرو ڕایەك لەم بارە دا ئاوەڵایە.

■ ■ ■

Gelê jibîrakirî ji rûpel 3

pirsin:kanê ew peywendiye û şûnwarên wê li kuderê ne?

Dibe ew rêber di bersiva xwe de bibêjin: em jî dikarin di nav van civînan de amade bibin, "lê ji ber siyaseta me ya serbixwe û ji ber biryarên me yên serbixwe" me ne xwastiye behsa kurda bête kirin! Heqe me li ser kesê nîne,ku me ji bîra bike.Neteweyek ew çend sedsalin li hember hêrîşên dijminan xwe ragirtiye,têkoşîna xwe domandiye û qurban dane û ev pêtire ji bîst salan li Iraqê û Îranê şer bi ser de hatiye û ji bo mana xwe dest daye çekî, mixabin hîn li tu ciyan behsa wî nayê kirin û ji bîra çûye. Dibe hinek rêberên siyasî yên kurd carna ji bo "karê partiye" têne Ewrupayê û digel rojnameyekê yan radyo û televîzyonekê dipeyvin û behsa şerê navxweyî dikin û şerê birakujiya me bi xelkê didin naskirin, ew wilo hesab bikin ku navê kurda belav kirin û kurd bi dinyayê dane naskirin û êdî mesela me temam kirin. Lê li cihana îro,cîhana etomê û destelatiya bi ser asmanî de, li hember helweşîna kolonyalîzma cîhanê û pêşdaçûna sîstema sosyalîzma cîhanê, her weha bi çavê fedekarî têkoşîna şoreşgerên , Kurdistanê,ev karekê pir hindike û ne li gor mezinî û ferehiya tevgera rizgarîxwaza îro ya Kurdistanê ye.

Gelê Kurd, fedakariyeka mezin kiriye.Heqê wî yê ku li benda rêberên xwe yên siyasî be ku pêtir ji berê mesela gelê kurd weke neteweyek 20 milyonî di meydana siyaseta cîhanê de,ciyê xwe bibîne û bi baweriya min her wextekê di vê gava pîroz de biserketin, li wî wextî, hêviyên kurdên dilbirîndar û piştşikestî dê bi cî bên.Berî her tiştî em dev ji dijatiya navxwe berdin û şerê birakujiyê bisekînin û ratejîka hevgirtî ji xwe re bibînin û di siyaseta xwe de em bi qasî fedakariya gelê xwe bin. Her weha siyaseta me li gor şertên têkoşîna îro ya gelên azadîxwaz be. O

پاشماوەی ل. ٤

رووناکبیر ونووسەر وشاعیری کـــورد لە کاروانی خەبات بە جێ نە ماون ودوورە پەرێز نە وەستاوە ، بەڵکوو دەورێکـــی بالایان بینیوە وزە بیس لە وشیار کرد. نەوەی جەماوەر و خاندانیان بۆ خەبات.

"سەر دەمی نوێ" گۆشەی شەعب لە لاپەرەکانی خۆیدا دەکاتە وە بـــو بەرهەمی شەعری رەسە ن و شوعەرمـــە ندانە ، بۆ نەتەوەیەک کە لە گەڵ بار و دوخی ئێستای کوردستان وخەباتـــی بە حەقی رزگاریخوازی نە تە وەی کورد بگونجێ .

پاشمـــاوەی ٢

بەرامبەر خۆیان هێناوەتە کوردستان و لەندانی جولانەوەی رزگاریخوازی کوردو وێران کردنی کوردستان و لە ناو بردنی کوردیان بە ئامانجی خۆ داناوە .

ئێمە داوا لە هەموو کۆمـــەڵ و رێکخراوە کوردیەکان و کوردە روناکـ بیرەکانی دەرەوەی ولات دەکەین کـــە بە هەر شێوەیەکی بە باشی دەزانـــن دەنگی بیزاری و ئیعتیرازی خۆیان دژی وێران کردنی کوردستان و بە کوشتـ دانی هەزاران کەسی بێ تاوان بـــەرز کەنەوە . بە نووسین بۆ کورو کۆمەڵـە نێو نەتەوایەتیەکان ، بە ئاگادار کردنـــی کۆبونەوەو خۆ پیشاندان لە ولاتەکانـــی ئوروپایی سیاسەتی شەرخوازانەی ئەم دوو رژێمە جینایەتکارە مەحکوم بکەن و هاواری میللەتی کوردبە دنیـــــا رابگەینـــن .

بـــەر خستنـــە وە

زۆر حە ز دەکە ین کە وتو وێژ لەگەڵ خوێنە رانی بە رێزی" سەر دەمی نـــوێ درێژەی هەبێ . بەلام بە پێویستی دەزانین کە سەرنجی خوێنەراە بۆ ئـــە م دوو خاڵە رابکێشین :

١ ـ نامەی بێ ئیمزا و یان ئیمزای نهێنی وەلامیان نادرێتە وە و لە روژنا مە دا چاپ ناکرێ .

٢ ـ لە وانە یە خوێنەرێک نامــە مان بۆ بنووسێ و بەڵام لە بەر هۆی جور بە جور نە یە وێ ناوی بلاو بێتە وە، لـــەم حاڵە دا پێویستە بۆمان بنووسێ ئـــەو دەم ئیمزاکەی دەپارێزری وناوی بـــلا و

سوپاس

روژنامە ی " سەر دەمی نوێ " تا ژە ٥ ژمارەی بلاو بوّتە وە کە چە ند کەس لە هاو ولاتیانی نیشتمان پەروەر وئازادیخواز وێرای نووسینی نامەی تەشویق و دە ستخۆشانە پارمە تی ماڵیان بـــۆ ناردووین. ئێمە لە گەڵ سوپاس بۆ هە ـ نگاوی بە خێری ئەم هاو نیشتمانیانـــە بە لێنی دە دەین کە رێبازی نیشتمـــان پەروەری و پێشکە وتن خوازی بەر نادە ین و بە پشتیوانی مادی و مەعنـــە وی هاو نیشتمانانی بە رێز تێکوشا نـــی خۆ مان درێژە پێ دە دەین .

تـــێ بینی

"گێرانەوەی نووسراوە وبوچوونـــی جابە مە نی جۆربە جۆری جیهان لـــە بارەی کوردستانە وە بـــە و مانایە نیە کە ئێوە روکی ناسکراوەکان بە تەواوی لە گەڵ بوچوون و بیروباوەری دەستەی نووسە ران بە ك دەگرنەوە . مەبەستـی ئێمە ئەوە یە کە خوێنە رانی بەرێز لە بۆ چوون و بیروڕای رێکخراوە و حیزب وکە سانی جۆربە جۆر لەبارە ی کوردستـــان وجوولانەوەی رزگاریخوازی کورد ئاگاداریان هە بێ .

ســـە ردەمی نوێ

Hejmara hîabê me jî ewe
Socete General st Michel
Paris 3080 5052056 France

چاپکراوی نوێ

" سـەردەمـی نـوێ " بە خوێنەران را دەگەینێ کە لەو ماوەیە دا دوو کتێبی کوردی ،کتێبخانە ی کوردی رازاندوتەوە :

١ ـ **هۆرەی دەرویشـــی یاخـــی**ـ بەرگی دووەمی بیرەوەریەکانی مـامۆسـتا **محە مەد رەســـول هاوار** ، کە لە بنکەی چاپەمەنی " **ئازاد** " لە ستۆکهۆلم چاپ کراوە و بریتیی یە لە ٢٦٤ لاپەرە .

٢ ـ **لە بیرەوەریە کانم** ـ بەرگی یەکەمی بیرەوەریەکانی مـامۆسـتا **کـە ریمـی حیسامـی**، بلاّو کراوەی " **ژینا نـو** " لە سـوێد چاپ کـراوە و بریتیی یە لە ٣١٦ لاپەرە .

خـوێنەری کـورد دەتـوانی بیرەوەریەکانـــی مـامۆسـتا **حیسـامـی** وە دەست کـەوێ لـە رێـگای " **سـەرە مـی نـوێ**" وە .

هەواڵنامەی کتێب

"GELE JIBÎRAKIRÎ"

Birayekî hêja bi rubrîkê " Gelê jibîrakirî", nivîsarek ji me re şandiye. Em sipasiyê wî biray dikin û li jêr nivîsara wî bela dikin.

Kovara heftaneya "Deng û basên Mosko"di hejmara 23-î tîrmeha 1985 an de,beyana giştiya civîna "Rêxistina Hevkariya Gelên Asya û Efrîka" belav kir.Ev civîne li navbera 14-17-ê meha gulanê pêkhat.Di vê civînê de nûnerên partiyên demokratên şoreşger,tevgerên rizgarîxwaz , rêxistinên civakî,bizavên (hereket) li dij cengê û kesên navdarên civakî û siyasî ji 68 welatên Asya,Efrîka û Emerîkalatîn amade bibûn.Di destpêkê de,pêwîste em we agahdar bikin,ku ev rêxistine ne girêdayî dewlet û hukumetanin.Ji aliyê partî û rêxistinên demokrat û pêşverû pêkhatiye û salê carekê li dewlete kê dicivin û behsa meselên giring û alozên cihanê dikin. Civînê ev salê li Mosko bû.Di civînê de behsa giş meselên cihanê yên îro hate kirin û li dawiyê beyaneka giştî , ji 52 bendan hate belavkirin.

Dema mirov hûr li naveroka van 52 bendan dinêre,wisan eşkere dibe ku yên beşdarî vê civînê bûne jiasmanî heya erdê,ji rohilatê heya roava, ji bejî heya nav deryayan behsa mesele û buyerên vê cihanê kirine.

Ji ber ku weheye-mumkine-ciyê hemû beyanê di rûpelên"Serdema Nu"de nebe.

Em bi dê bi kurtî behsa hinek xalên di civînê de hatin behskirin , bidin ber çavên xwendevanan.

"Rewşa dewletan û encama (netîce) bi tirsa siyeseta împeryalîzmê,tirsa zêdekirina çekî û stratejiya împeryalîzma Emrîkî,mehkumkirina destdirêjiyên dewletên împeryalîst di latan û mafên wan yên rewa (adil).

Piştgiriya bizava (hereket)aştîxwaza cihanê,mehkumkirina destdirêjiya Emrîka li Girînada û Lîbyayê, pişgiriya gelê Efrîka Başûr bi serokatiya "ANC", pişgiriya tekoşîna gelê Namîbya bi serokatiya "SWAPO", pişgiriya welatên li ser sînûrên Efrîka Başûr,pişgiriya gelê Sehra Roava bi serokatiya "Polîsaryo". Daxwaza rawestandina destdirêjiyên Emrîka û Ferense di kar û barên hundirî yên welatê Çad mehkumkirina siyaseta Emrîka li Asya û deynana bingehên (bas)etomî li Cezîra Vîkogarsiya,mehkumkirina siyaseta Emrîka li Pakîstanê,Kora Başûr,Efganîstanê û...Pişgiriya tekoşîna xelkê Japonê ji bo nehîştina basên Emrîkayî,pişgiriya tekoşîna xelkê Filîpînê ji bo rakirina basên Emrîkî, mehkumkirina, karên hovitiyên rijêma dîktatoriya Pakîstanê û pişgiriya têkoşîna gelê wê ji bo demokrasiyê û azad kirina girtiyên siyasî.

Pişgiriya têkoşîna gelê Mîkronîzya û gelê Kalîdonya Nû ji bo serxwebûnê,pişgiriya gelê Felestînê û sekinandina pîlanên Împeryalîzmê li Lubnanê ji bo ku gelê wê bi xwe çarenûsa xwe diyar dike. Pişgiriya hukumeta Suryayê di xweragirtina wê de hember hêrişên Împeryalîzm û zayonîzmê.Mehkumkirina dagîrkirina Qubrisê ji alî Tur - kiyê. Daxwaza sekinandina şerê Îranê û Iraqê. Mehkumkirina siyaseta Emrîkî li Nîkaragwa û pişgiriya hukumet û gelê wê. Pişgiriya gel û hukumeta Kubayê.Pişgiriya têkoşîna gelên Şîlê, El-Salvador û Portorîko dijî dîktatoriyê û ji bo vege - randina demokrasiyê....."

Evne û gelek meselên din bi kurtî di beyanê de hatine behskirin.Emjî dengê xwe bi dengê beşdarên civînê re bilind dikin û pişgiriya temamî naveroka wê beyanê dikin.Lê her di bi ber xwe nekevin û nebêjin mixabin ku di vê civînê de behsa hemû meselên cihanê û rohilata navîn hatine kirin, lê behsa neteweyeka 20 mîlyonî-ku li ber hirişên hukumetên dîktatorên Îran,Iraq û Turkiyê ye û di şerê man û nemanê de ye -ne hate behskirin.Çewa em li ber xwe nekevin ku rêxistineka weha mezin li hember çarenûsa neteweya 20 mîlyoniya Kurd,bê xem bimîne û behsa wê neke. Neteweyek li navbera çar dewletan hatiye beşkirin û pê tir ji sed salan ji bo mafên neteweyî, serxwebûn,azadî û demokrasiyê li ber xwe dide,têkoşînê dike û qurbanan dide. Ji hêjaye, em bêjin ku beyana civînê di behskirin û bi şavtina (tehlîl) meselan de,wesan hûr bûye ku heya têkoşîna gelê Mîkronîzya û Kalîdonya Nû jî ji bîra nekirine. Em bawer dikin,ku ev karekê pîroze û gaveka înternasyonalizm û pêşverû ye. Lê mafê me jî heye, em vê pirsê dikin:"çewa beşdarên civînê gelê Mîkronîzya di Okyanosa Etlentîk de,li nav pêlên deryayê dîtine,ku bi mîkroskopê ji di nexşeya cografiya zemînê de xuya nabe û xelkê wê jî weheye çend hezar kes bin û bi tenahî (rehetî) nêçîra masyan dikin û jîna xwe dibin serî,lê belê neteweyeka 20 mîl yonî li Rohilata Navîn di şerê man û nemanê de ye û nekeve ber çavên wan?"

Kalîdonya Nû tê naskirin wek koliniyeka Ferense, Ferense sosyalîstya ku hinek rêberên siyasî yên Kurd pi dosta xwe dinasin û li cem wan wilo ye ku "Sosyalîzma rasteqîne (heqîqî)" li Frense tê damezrandin û siyaseta we her rast "Parîtya Komonista Ferense îdare dike." Lê her li ser dema wê hukumeta sosyalista Ferense bû,dema cuntayê li Kalîdonya Nû hukum xistiye destê xwe û tevgera gelê wê ji bo ser - xwebûnê serbirrkirî.Pirseka din a

û ev xesareta wilo mezin dane?
Bê guman, bose jê re hatiye danîn û ew hatine bose. Erê bosedanîn bo hêzên xomalî ma ne dijî wê îdîayê ye ya ku daxwaza sekinandina şerê xwebixweyî dike.Bê guman belê.
Di beyana KOMELÊ de hatiye nivîsîn ku P.D.K.Î.-ê di van mehên dawî de hewil daye hêzên xwe bişîne başûrê Kurdistanê -Kurdistana Îranê-. Erê hebûna pêşmergên P.D.K.Î.-ê li başûrê Kurdistana Îranê ziyaneke (xusaretî) digehîne tevgêra Kurdistanê? Erê tenê mafê hêzên çekdarên Cemhoriya Îsalmiya Îranê heye li başûrê Kurdistanê hebin û destê xwe deynin wê deverê?
Çewa dibe mirov, li hember vê keresatê dernekeve yan bi pişt guhê xwe ve pavê?
Em bi eşkerayî dibêjin: kuştin û bikuştindana pêşmergan di şerê birakujiyê de tawan û cînayeteka mezine û yên ku vî şerî digerînin ji kîjan alî be mehkume.
Em bi eşkerayî dibêjin li ber çav negirtina yekîtiya hêzên tevgêra Kurdistanê di şertên îro de çewtiyek dîrokiye û ber bi xiyanetê diçe.
Em ji temamî partî û rêxistinên siyasî yên kurd li hemû beşên Kurdistana Îran, Iraq û Tirkiyê,dixwazin ku li hember vî şerî derkevin û pêwîste her ji îro kar û xebatê bikin ji bo sekinandin û nehiştina vî şerî û eger rêberên KOMELÊ û P.D.-K.Î.-ê amade nebin bi zûtirîn wext şerê birakujiye bisekinînin û ga-vên siyasî di vî warî de nehavên, divê bi tundî hemû cure peywendi-yan digel van her du rêxistinan bibirin
Pêşmergê kurd, gernasekê fedakare, tenê û bi tenê ji bo mafên rewayên (adil) neteweyî û rizgarbûnê ji destê dagîrkeran, destê xwe daye çekê xwe.
Kuştin û bi kuştindana pêşmergan

nayet û xiyanetê, tu manayeka din nîne û cezayê xiyanetê jî eşkereye. Em ji temamî kurdên dilsozên ku endamin di P.D.K.Î.-ê û KOMELÊ de dixwazin bi dengekî bilind vî karî, mehkum bikin.Her weha em ji wan dixwazin bi her awayî bêzarî û nerazîbûna xwe hember domkirina şerê birakujiyê eşkerakin. Belko dengê we bibe qemçî û rêberên her du rêxistinan hişyar bikin. O

GOTARA ŞEHÎD QUDSÎ! ji rûpel 1

ê kurd,bi çengê xwe yê asinî ala pîroz hildide,belê alay hildide,ew ala ku gelê kurd,her ji destpêka, dîrokê,xwîna xwe bo rijandiye.
Gelî biraya,ez pîrozbahiyên xwe pêşkêşî hemû kurdan û hemû gelên azadîxwaz dikim.Ey birayê kurd,tu dizanî ala pîroz çi şîretan li te dike?
Dibêje: hûn hemû bê ferq û cudayî, axa û karker,mezin û biçûk,şagirt û şivan û cutkar,jin û mêr û zarok,bi hevre bijîn û bi yek dil û can,ji bo yek armanc xebatê bikin.
Dîsan dibêje: rengê min ê sor,nîşana gernasî û nebeziya gelê kurd e.Rengê min ê sipî dibêje: gelê kurd canekê rast û pak heye.Rengê min ê kesk hawar dike: axa Kurdistanê pire ji dexl û danî û gencîneyên-xezîne-zêr û zîvî.
Ey kurd! hûn hemû bi canekê pak û bi baweriyeke rast û rind,bi hevre Kurdistana xwe biparêzin.Dîsan dibêje :ey karker,cutkar û paleyê kurd,bila dilê te her nîşana rastî û pakiyê be.Nîşana hewildan û xebata destê te ne ev her du goliyên genimî û cehî yên ku her tim li ber çavên te ne û ji te re dibêjin:xebatê bike,kar bike û welatê xwe ava bike.Dîsan,meziniya te dixwaze,serkeftina te di xwendinê de ye.
Jin û mêr,kur û keç bi careke bi-

û jiyanê,bi xwendinê ve tê.Xwedê jî tîrêja roja xwe bi ser hemû saxletên -sîfat- ciwanên mirovî de tîne û ciwantir dike.
Ey kurd: em jî bersiva şîretên alay didin û dibêjin: ey ala,em hemû soz didin bi yek dil û bi laşekê asinî, sund dixun,ji te re bibin metal,em rast bin,kar bikin û bixwînin. Ey kurd ala sembola me ye,li paş ku bilind bûye,ger dakeve jêr hêjaye hemû gelê kurd jê re bibi qurban.
Bijî Kurd û Kurdistan.
Bijî hemû gelên azadîxwaz. O

" GELÊ JIBÎRAKIRÎ " ji rûpel 4

xistinên demokrat û pêşverû yên wan dewletên Kurdistan di nav xwe de parvekirin, kes wan amade re bibû di vê civînê de ta ku mesela Kurdî behs bike û bibêje: neteweyek 20 milyonî heye û li welatê xwe Kurdistanê ketiye ber hêrişan û di şerê man û nemanê de ye. Em bi xwe dibînin ku mafê zehmetkêşên kurd tune ye gilî û gazinan ji beşdarên vê civînê yan ji Rêxistina Hevkariya Gelên Asya û Efrîka" bikin.Neteweyek ku nikaribe di meydana siyaseta cîhanê de xwe îsbat bike û nikaribe têkoşîna xwebi dinyayê bide naskirin, dê her wilo bê nav û nîşan û bê dost û heval mîne. Hêqê zehmetkêşên kurd li ser rêberên partî û rêxistinên siyasî ên kurd heye ku jê bipirsin: çewa dibe neteweyeka 20 milyonî ku qet xwe ji têkoşînê û fêdakariyê ji bo serxwebûn û azadiyê dûr ne xistiye, di rêxistineka weha mezina pêşverû yên navneteweyî de,ciyê xwe nebe û kes behs neke?
Zehmetkêşên kurd heq li ser wan rêberên paritya heye,ku di axaftin û nivîsarên xwe de behsa "hevkariya tevgêrên rizgarîxwaz û pêşverûyên Roava" dikin û bo xapandina xelkê ne agehdar û ronakbîrên pêşverû " behsa dostaniya welatên sosyalist

ji rûpel 1

"Serdema Nû" diçû çapkirinê,beyena roja 30.6.1986-a komîta nûneriya rêxistina Partiya Komonista Îranê -KOMELE- li dervey welatî giha destê me.

Di vê beyanê de,behsa şerekê malwêrankerê navbera pêşmergên P.D.K.Î. -ê û KOMELÊ, li gundê qulqule tê kirin. Beyan bi awayekê wesane ku KOMELÊ "Serkeftinek" ber bi çav bi dest xwe xistiye.Lê heya nivîsîna vê nivîsarê hîn çi xeber ne gihane destê me derbarey vî şerî ji aliyê P.D.K.Î.-ê û em nizanin ka P.D.K.Î.-ê xeberê vî şerî çewa belav kiriye.Mesele jî ew qas giringe,ku em nikarin ku li benda beyana P.D.K.Î.-ê bin. Ji ber ku-bi rastî-ev cînayteka mezine bi şêweyê KOMELE behs dike.

Beyana KOMELÊ ziyanên (xusaretî) giranên P.D.K.Î.-ê dide zanîn û dibêje: ku laşê 17 pêşmergên KOMELÊ jî hatine kuştin. Eger em hejmara kuştiya di vî sînûrî jî de ragirin, eve bi hindikî 19 pêşmerge bi destê hev hatine kuştin,ev jî di şertên ku li gor beyana bi KOMELÊ bi xwe "Kurdistan ji aliyê cemhoriya Îslamiya Îranê bûye welatekê militarist".

Beyana KOMELÊ sedemê van şeran jî dike xetayên (cûç) P.D.K.Î.-ê ku ew şersekinandina bê qeyd û şert û destpêkirina dan û standina bi aştî û demokrasî li Kurdistanê qebûl nake". Li vir em vê pirsê dikin:eger mebesta her rêxistinek ji wan parastina armancên tevgêra neteweyî ya kurd be, çewa ev şêre birakujiyê di navbera pêşmergan de nasekinînin,eger raste baweriya wan ew be ku şerê birakujiyê bi ziyana tevgêra rizgarîxwaza Kurdistanê dizanin. Wê demê sekinandina vî şerî dibe karê herî giring û bingehiyê rêberên van her du rêxistinan û pêwîste bi hemû hêza xwe li hember vî şerî bin. Lê rastî eve, ku

diya rêxistinên xwe bi dereca yekem dibînin û her yek bi awayekî û bi hecetên bê mane, xwe ji çaresekirina vê astengê dûr dixin.KOMELE şertê dawî yê xwe bo şersekinandinê dide eşkerakirin ku P.D.K.Î.-ê bê qeyd û şert sekinandina şerî qebul bike, her weke ku şerê van her du rêxistina meseleyeka hêsan û ne giring be.

Rêberên P.D.K.Î.-ê jî bi vî şertî dest bi dan û standina bi KOMELÊ re qebûl dike, eger KOMELE, P.D.K.Î.-ê bi partiyeka şoreşger qebûl bike.

Manaya şertên van her du rêxistinan çiye?

Ev şertne di praktîk de wê manayê dide ku:

yekem:kuştin û bi kuştindana pêşmergên kurd karekê wilo hêsane, ku dikare her roj û her saet dubare (tikrar)bibe.

Duwem:yekîtiya hêzên cur be cur ên tevgêra netewîya şoreşgêra Kurdistanê ne bi dereca yekeme, lê belê meseleyeka wilo hêsane ku mirov dikare ji bîra bibe û li ser çaresekirina wê ne sekine.

Nexêr, rêberên hêjayên KOMELÊ û P.D.K.Î.-ê, kuştin û bi kuştindana pêşmergê şoreşger ji her du aliyan tawan û cînayete.Cînayeteke wilo mezine ku mirov nikare bi ser de bazde. Nexêr, rêberên hêjayên KOMELÊ û P.D.K.Î.-ê, mesela yekîtiya hêzên tevgêra şoreşgêra Kurdistanê ne tenê meseleyeka bingehiye,lê belê mesela man û nemanê ye.

Mesela yekîtiya hêzên tevgêra Kurdistanê ji hemû xilafên ku navê îdolojîk lê daniye, giringtire û temamî wan xilafan dikarin di nav çarçûvê vê yekîtiyê de cî bigrin. Êdî kar û xebata ji bo yekîtiya hêzên tevgêra Kurdistanê û çaresekirina asteng û giriftariyên dibin hoyên (sedem) ne hevgirtinê, karê herî giring û bingehiyê her rêxis-

karê herî giring û bingehî çewtiyeka dîrokiya wilo ye ku digehe xiyanetê.

Bila em vê meselê di şertên îroyîn de ber bi çav bigrin.Dagîrkirina eskeriya temamî Kurdistana Îranê ji aliyê hêzên cemhoriya Îslamiya Îranê û li gor agehdariyên ber hêzekê ji wan-da ku ne bêjin em ji ber xwe dipeyvin.

Boltêna dawiya deng û basên P.D.K.Î.-ê hejmar 157 li ber destê me ye. Li gor deng û behsên vê boltenê, di çend şerekên ciyawaz de,213 kes eskerê dijminî bi destê pêşmergê gernasê P.D.K.Î.-ê hatine kuştin û 17 esker jî bi dîl hatine girtin. Di van hemû şeran tenê du pêşmergê P.D.K.Î.-ê şehîd bûne.Helbet birîndar û kuştiyên dijminî yên ne hatine dîtin,di nav vê hêjmarê de nînin. Boltêna dawiya deng û behsên KOMELÊ jî li ber destê meye Li gor deng û behsên vê boltênê -hejmar 126- pêşmergê KOMELÊ 34 kes ji dijminî kuştine, bê ku yek pêşmerge şehîd be yan birîndar be.

Eger em hinek hûr li beyana KOMELÊ binêrin ya ku li ser şerê birakujiyê bûye û muqayese bikin,bo me xuya dibe ku 17 pêşmerge ji P.D.K.Î.-ê şehîd bûne û du kes bi dîlî hatine girtin û du pêşmergê KOMELÊ şehîd bûne.Manaya vê ewe ku, P.D.K.Î.-ê bi wan 19 pêşmerga dikarî 2400 kesan ji dijminî bikuje. KOMELE jî dikari bi wan her du pêşmergan bi hindikî 80 kesan ji dijminî bikuje.

Erê gelo! domkirina vî şerî ma ne xizmete ji Cemhoriya Îslamiya Îranê re, her wesa xizmetkirina hêzên dagîrkerên Îslamiyên Îranê ma ne xiyanete ji armancên tevgêra , Kurdistanêre.

Pêşmergên P.D.K.Î.-ê ku li hember kuştina 213 kesên dijmina û dilkirina 17 kesan tenê du şehîd dane, çewa bi yek car û bi şerekî di-

Serdema Nû

JI ALÎ DESTEYA NIVÎSKARAN VE TÊT BELAVKIRIN

Sal 1 Hejmar 7 TEBAX 1986 Biha: 6 Kronê Swêdî

DÎSAN TAWANEKE DIN!

Me di hejmara pêşîn a "Serdema Nû" de, nivîsî bû, ku em di rûpelên rojnama xwe de, cî nadin dijatiya partî û rêxistinên Kurd. Naveroka pênc hejmarên belavkirî ji.nîşan dide ku me soza xwe bi cî aniye. Ne tenê ev, em li wê baweriyê bûn û niha jî ew bawerî me heye. ku heya kar û xebata wan partî û rê - xistina dijî berjewendiya (mesle - het) giştî ya tevgêra rizgarîxwaza Kurdistanê nebe, em helwêstê xwe diyar nakin. Lê me bi eşkerayi jî gotî bû her wextekê ew kar û kiryar dijî berjewendiya giştî û bingehiya tevgêrê be, em dê bi tundî dengê xwe bilindkin û berjewendiya tev - gêra Kurdistanê parêzin. Her karekê ziyanê (zirar) bigehîne tevgêra Kurdistanê, bi her şêweyekî be û ji alî kîjanî be, em dê li dij sekinin û wê ziyanê rîswa kin.

Eşkeraye ku yekitiya hêzên şoreş gêrên tevgêra rizgarîxwaza niştîmanî, li her perçeyeka Kurdistanê meseleyeka bingehiye. Her weha yekîtiya hêzên şoreşgêrên tevgêra me, çekê herî tund û tûje hember dagîrkeran û hêrîşên wan yên eskerî, siyasî û kulturî. Erê gelo! ev tiştê me gotî, ma pêwîstî bi şahîd û belgeyan heye?

Ji aliyê me bi xwe ve, serbora (tecrube) dehan salên borî, wesa rûhn û eşkera kiriye, ku tenê mirovên ne agehdar û dilreş pê ne bawerin.

Dijminên tevgêra şoreşgêra niştîmaniya kurd, bi dirêjiya dîrokê, tenê bi çekê duberekiyê (bê tifaqî) karine tevgêra me tûşî şikestinê bikin û her carekê xwîna hezaran lawên gernasên Kurdistanê bi avê de berdin.

Mesela, ku bi taybetî, di va her du salên borî de, bûye sedama dilgiranî û xema dost û dilxwazên tev - gêra rizgarîxwaza Kurdistanê, şerê navxweyî yê li navbêra Partiya Demokrata Kurdistana Îranê û KOMELÊ ye.

Rêdaksiyona "Serdema Nû" bi be - lavkirina nameya Mihemed Mukrî bi helkeftina (munasebet) 40 saliya damezrandina P.D.K.I. ê, nîşan da ku ew digel bişawtina (tehlîl) wî bûne derbarey mesela şerê navxweyî.

Di wê nameyê de bi awakî zanistî rê hatibû dîtin ji bo çareserkirina hemû astengên dibin sedemên vî şerî û riya çareserkirina vî şerê navxweyî jî eşkere kiri bû.

Me xeberê sekinandina şerê navxweyî yê berî çend meha bi dilek xweş bihîst û bila bi xeyala kesî de neyê ku me pişgiriya vî alî an yê din kiriye. Bervajî me bi mebest (enqest) xwe ji vê meşelê dûr dixist. Nemaze ku rêberên her du rêxistina, pir caran gotine ku dirêjkirina vî şerî tenê feyda dijminê dilreş têde ye ku ew jî cemhoriya Îslamiva Îranêye.

Hevpeyvîna hêja Omer Îlxanîzade -endamê komîta merkeziya KOMELÊ digel rojnama Le Mounde Ferensî nimuneyek ji wan gotina ye.

Di van roja de, ku hejmara 5-an a

GOTARA ŞEHÎD QUDSÎ!

Xwendevanekê hêja ê "Serdema Nû" nivîsarek ji me re şandiye li ser hinek buyerên meha hezîranê di dîroka têkoşîna gelê kurd de û dixwaze nivîsara wî bê weşandin.

Bi nameya xwe re, têksta gotara -axaftin-şehîd Mihemed Qudsî jî şandiye. Ev gotare, şehîd Qudsî li sala 1946-an, li bajarê Nexede-Kurdistana Rohilat-di roja bilindkirina ala pîroz a Kurdistanê de xwendiye.

Herçend nivîsara wî hevalî dereng giha destê me û me nikarî di hejmara 5-an de -ku qewil bû di hezîranê de derkeve- belav bikin, lê dîsan em wê nivîsarê hêjayî belavkirinê dibînin, digel sipasiyên me bo wî hevalî.

Gotara şehîd Mihemed Qudsî bi helkeftina -munasabe- bilindkirina ala Kurdistanê li bajarê Nexede, li sala 1946-an. Ev gotara di hejmara 5-an sala yekem a rojnameya "Kurdistan" de hatiye weşandin.

"Mezinên min, ey gelê bişeref, ey karker, cutkar, sepan û paleyên kurd ên bihagiran. Vaye roj bi ser şoreşa gelêriya pîroz a gelê kurd de hilat. Axa Kurdistanê laşê xurt û lawan himêz kir. Çiya, dol û deştên Kurdistanê pirin ji gorên gernas û mêrxasên kurd yên ku canê xwe feda kirî di riya azadiyê de, ji bo alayê pîroz ê Kurdistanê bilind bibe.

Gelî birayan!

Şoreşên Diyarbekir, Dersim, Silêmanî, Amêdî û Barzan hemû nîşanên xwegorîkirinê ne ji bo azadiyê. Îro mezintirîn û pîroztirîn roje bo gelê kurd. Hûn dibînin baziyê bihêz